

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N^o 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

CONGRES VAN HET VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN TE LUIK OP 24 EN 25 JUNI 1939.

PROGRAMMA DER VLAAMSCH E AFDEELING

Zaterdag, 24 Juni :

10 uur : Vergadering der secties op het Gerechtshof te Luik.

Dagorde der Vlaamsche sectie :

Verslag door Mr René Victor over «De Crisis aan de Balie». «Beschouwingen over den toestand der advocaten op fiscaal gebied», door Mr M. Van Hemelryck.

13 uur : Lunch.

15 uur : Gebeurlijk tweede vergadering der secties.

Algemeene vergadering.

Dagorde :

Verslag van den Algemeenen Secretaris en van den Penningmeester.

Verslag over de werkzaamheden der secties.

Statutaire verkiezingen.

Vaststelling van de plaats der Algemeene Vergadering van 1940.

Rond 18 uur : Bezoek aan het gerestaureerd Justitiepaleis.

20 uur : Banket in de Tentoonstelling in het « Restaurant de la Reine Pédaugue ». (Bij voorkeur avondkleedij).

Zondag, 25 Juni :

10 uur : In de Tentoonstelling, bezoek aan het Museum van de Napoleontische Legende.

13 uur : Lunch.

15 uur : Voorstelling van het Spel van Luik en van den grooten historischen stoet.

Het Congres zal plaats hebben op 24 en 25 Juni. Onder de talrijke vreemde personaliteiten die er deel zullen aan nemen, kunnen wij reeds vermelden : Mr. Jacomet, afgevaardigde van den Stafhouder van Parijs ; Mr. Lycklama a Nyeholt, voorzitter van de Nederlandsche Advocatenvereeniging ; Mr. Neumann, Stafhouder van Luxemburg ; Mr. Martin, ondervoorzitter van de Nationale Vereeniging der Advocaten van Frankrijk, enz.

Wat de Belgische deelnemers betreft, gelieve men te noteeren, dat geen gevolg zal kunnen gegeven worden aan de toetredingen die niet gepaard gaan met de storting der vastgestelde bijdrage (postcheckrekening N^o 840.77 van het Verbond der Advocaten, Brussel).

Het Verbond en het Inrichtend Comité te Luik, hebben de noodige schikkingen genomen om zooveel mogelijk logement te bezorgen aan de confraters, die het vóór 15 Juni hebben gevraagd. Men wordt verzocht zich voortaan voor logement te wenden tot de « Pension Ledent », 24, Quai des Tanneurs, te Luik, of tot het « Office de Logement » der Tentoonstelling.

Zooals het reeds is aangekondigd geweest, worden de dames uitgenoodigd om aan het Congres deel te nemen, vanaf het Banket van Zaterdag avond.

DE CRISIS AAN DE BALIE

Verslag door Mr. René VICTOR.

Het is in den laatsten tijd een gemeenplaats geworden vast te stellen dat er aan de balie een zeer ernstige crisis bestaat en dat in het beroep van advocaat, misschien nog in grooter mate dan in vele andere, de materiele gevolgen van den onrustigen en onevenwichtigen tijd waarin wij leven, pijnlijk worden gevoeld. Talrijke uiteenzettingen werden in de laatste maanden daarover gepubliceerd in bladen en tijdschriften en allerlei beschouwingen zijn ontwikkeld geworden om in de mate van het mogelijke aan dezen zeer ernstigen toestand te verhelpen.

De grootste moeilijkheid die zich voordoet bij de studie van dit probleem ligt in het feit dat de crisis die zich thans voor de advocaten doet gelden, een toestand is die natuurlijk niet uitsluitend of zelfs hoofdzakelijk bestaat aan de balie, doch die zich met even groote intensiteit doet gevoelen op heel het gebied van het economisch leven en daardoor dan ook alle materiele belangen op de zwaarste en ongenadigste wijze treft. Te midden van deze geweldige crisis heeft de balie haar eigen nooden, doch het dient vooropgesteld dat deze innig verweven zijn met den algemeenen toestand en dat het in de allereerste plaats de economische inzinking is waaronder heel de wereld lijdt, die ook bij de leden van de balie haar greep doet gevoelen.

Dit feit maakt de oplossing van het vraagstuk voor de leden van de balie uiterst moeilijk. Wanneer het inderdaad hoofdzakelijk de economische crisis is die den noodtoestand aan de balie veroorzaakt zal men logisch besluiten dat geen verbetering in dezen toestand mogelijk is zonder dat verholpen worde aan de allereerste oorzaak ervan, de algemeene crisis zelf. Zoolang er zich in de economie en in het zakenleven geen heropleving voordoet is het stellig dat men er zich ook niet mag aan verwachten den schitterenden bloei te zien weerkomen dien men ook aan de balie, zooals in alle andere bedrijvigheden, heeft gekend in de eerste tien jaar na den oorlog. En men vraagt zich dan ook af of het wel een wezenlijk nut heeft beschouwingen ten beste te geven over mogelijke verbeteringen van den materieelen toestand der advocaten en of het niet wijzer zou zijn betere tijden af te wachten, zich te hullen in

het gewaad van het scepticisme en moedig de verstervingen te doorstaan die de slechte tijd aan ieder oplegt.

Het heeft echter wel degelijk zijn nut te onderzoeken of, naast deze eerste en essentiele oorzaak van den bestaanden toestand, de economische crisis zelf, er geen bijkomende oorzaken zijn die de reeds zoo harde omstandigheden waarin vele confraters verkeerden nog op bijzondere wijze verscherpen en of het niet mogelijk is, afgezien van den crisistoestand zelf, zekere maatregelen aan te bevelen die ongetwijfeld van aard zouden zijn, al ware het dan ook maar in beperkte mate, een zekere verbetering teweeg te brengen.

* * *

Het voorstellen van dergelijke maatregelen gaat echter met groote bezwaren gepaard. De aandacht dient erbij gevestigd te worden op twee factoren die alle voorstellen op dit gebied uitermate moeilijk maken. Het beroep van advocaat heeft niet enkel een privaat karakter en het blijft geenszins beperkt binnen de sfeer van de persoonlijke activiteit van den confrater. De advocaat is in de allereerste plaats een onontbeerlijke medewerker van het gerecht, hij is een schakel van essentieel belang in de rechtsbedeeling en als dusdanig vervult hij een maatschappelijke rol die innig samengeweven is met het algemeen belang. Deze sociale rol van den advocaat mag geen oogenblik uit het oog verloren worden en moet noodzakelijkerwijze in elk geval zijn private belangen, hoe eerbiedwaardig ze ook zouden zijn, op volstreekte wijze primeeren. Het is uitsluitend in de mate dat ze met het algemeen belang zijn overeen te brengen en dat ze ook voor de rechtsbedeeling in het algemeen een vooruitgang beteekenen, dat maatregelen in het voordeel van den materieelen toestand der advocaten zouden kunnen worden genomen. Deze stelling meenen wij in de hiernavolgende beschouwingen geen oogenblik uit het oog verloren te hebben.

Het tweede bezwaar dat dergelijk onderzoek bemoeilijkt is de oneindige verscheidenheid die zich voordoet tusschen de leden van de balie en het reusachtig verschil dat aan den dag komt wat betreft persoonlijken aanleg, mentaliteit, werkmethode, cultuur en belangstelling.

Geen enkel beroep is meer individualistisch!

Welke oneindige verscheidenheid doet er zich niet voor tusschen den nauwgezetten stillen werker, die met oneindige zorg de kleinste betwistingen in alle details uitpluist en zijn bundels verzorgt met de angstvaligheid van het schoolkind, en den breedziende soms door een merkwaardige juridische intuïtie geleiden advocaat, die de kunst verstaat alle bijkomstigheden uit te schakelen en met een geniale klaarheid de ingewikkeldste vraagstukken te herleiden tot een verrassenden eenvoud. Welk verschil tusschen den advocaat die zich bij voorkeur bezig houdt met het ontwarren van faillissementen en concordaten en wiens bedrijvigheid in de richting loopt van den deskundigen accountant, en den confrater die zich maar gelukkig voelt wanneer hij kan pleiten in belangrijke strafzaken en wiens belangstelling verwant is aan deze van den dichter of van den kunstenaar. Zij zijn er allen noodig, zij kunnen allen op bepaalde ogenblikken aan de algemeene rechtsbedeeling de grootste diensten bewijzen, zij kunnen allen volgens eigen aard en aanleg, ieder in zijn eigen sfeer, komen tot hoogtepunten van niet genoeg te schatten verdiensten. Hun verscheidenheid zal van aard zijn voor de oneindigheid van de gevallen, die zich kunnen voordoen, aan den rechtzoekende de gelegenheid te geven steeds beroep te doen op den advocaat zijner keuze, dien hij best geschikt zal achten om zijn belangen te verdedigen.

Doch al deze verschillen hebben voor de advocaten ook het grootste onderscheid voor gevolg in behoeften, werkmethode, levenswijze, clientele en het is klaarblijkelijk dat het niet gemakkelijk zal zijn maatregelen voor te stellen tot lotsverbetering van een gemeenschap waarin het individualisme zoo tot het uiterste is doorgedreven.

* * *

Wanneer ik nu objectief den bestaanden toestand naga en tracht te onderkennen welke de bijzondere oorzaken zijn die in dezen tijd de crisis zoo nijpend maken voor de leden van de balie, kunnen naar mijn oordeel, deze bijzondere oorzaken tot zes worden herleid.

Eerst en vooral is het onbetwistbaar en het is tot vervelens toe herhaald geworden, dat de balie lijdt aan overbevolking;

2) de leden van de balie lijden ook een zeer ernstige materiele schade tengevolge van al-

lerlei oneerlijke mededinging die hun wordt aangedaan;

3) sommige gebieden van de rechtsbedeeling zijn op volstrekt onredelijke wijze georganiseerd

4) vele advocaten huldigen een bepaald verkeerde werkmethode;

5) er doet zich, waar het gaat om de verdediging van de materiele belangen tusschen de confraters, een klaarblijkelijk gemis aan solidariteit en confraterniteit voor, waarvan ze ten slotte allen de nadeelige gevolgen te dragen hebben; en eindelijk

6) de balie wordt werkelijk verstikt door een overdreven en volkomen onrechtvaardige fiscaliteit.

Laten wij elk van deze verschillende punten achtereenvolgens onderzoeken en nagaan op welke wijze het mogelijk zou zijn nuttige hervormingen voor te stellen.

OVERBEVOLKING

In alle bladen en tijdschriften zijn in de laatste tijden statistieken verschenen betreffende de overbevolking aan de balie en in de vrije beroepen in het algemeen. Het staat vast dat heden ten dage het aantal studenten aan de universiteiten met 40 t.h. is gestegen tegenover 1914. Wat de bijzondere toestand van de balie betreft is het getal confraters tegen ditzelfde jaar 1914 met 25 t.h. verhoogd. Het dient werkelijk bedenkelijk te worden genoemd dat in een zoo korte spanne tijds het aantal advocaten met 1/4 wordt vermeerderd. Wanneer daarbij, tengevolge van de heerschen- de economische crisis, het aantal zaken ongetwijfeld, vooral in de laatste jaren, op ernstige wijze is gedaald, hoeft het geen betoog dat het a priori uitgesloten is dat de thans aan de balie ingeschreven advocaten door de uitoefening van hun beroep over de noodige middelen zouden kunnen beschikken om te leven op een wijze die overeenkomt met de standing die een advocaat in het maatschappelijk leven verdient.

De verre oorzaken van die zoo snelle vermenigvuldiging van het getal advocaten zijn van allerlei aard. Men heeft veel gesproken over de democratisatie van de balie en het afge- keurd dat thans, veel meer dan in de vóór-oor- logsche jaren, het mogelijk is aan jongelieden zonder fortuin zich in de balie te doen opne- men. De advocatuur is een zoo late vrucht,

betoogt men, dat diegenen die niet in de gelegenheid zijn gedurende talrijke jaren te wachten alvorens door hun beroepsbedrijvigheid in hun onderhoud te kunnen voorzien, voorbestemd zijn om verbitterden te worden, of om te bezwijken voor allerlei verleidingen.

De strengheid van deze redeneering kan ik niet bijtreden wanneer men haar toetst aan de werkelijkheid. Ziet men immers niet dat het meestal diegenen zijn die voortkomen uit een zeer bescheiden midden die aan de balie de vlugste en de schitterendste successen hebben gekend, juist omdat de eenvoud van hun herkomst hen heeft doen inzien hoe noodzakelijk het is zich door hard werken in dit moeilijke beroep een weg te banen, omdat de beproevingen die velen van hen in hunne jeugd hebben moeten doorstaan, hen geleerd hebben met ontembare energie een sobere levenswijze vol te houden en het noodige geduld aan den dag te leggen tot uiteindelijk hun inspanning volkomen wordt beloond.

Het is dus geenszins op rekening van de democratisering dat de crisis aan de balie kan geplaatst worden. Zijn trouwens niet in de laatste jaren alle fortuin en alle bezit in zoo geweldige mate onzeker geworden dat beschouwingen van dien aard al minder en minder een belangrijke rol in dit vraagstuk spelen.

De redenen om dewelke zooveel zich nog steeds aangetrokken voelen tot de balie is in de eerste plaats het bijzonder groot prestige dat de titel van advocaat in het maatschappelijk leven nog steeds geniet. Niettegenstaande zoovele omzettingen van waarden heeft de waardigheid van advocaat niets van haar bekoring verloren.

Zoowel voor de kleinere als voor de hogere burgerij blijft het nog steeds een belangrijke verheffing van hun kinderen op de maatschappelijke ladder, wanneer deze zich kunnen laten inschrijven in de orde der advocaten.

Dit zoo verleidelijk doel kan nu over het algemeen bereikt worden met een minimum inspanning. Immers, hebben niet de studiën in de rechten de reputatie de gemakkelijkste te zijn van al deze der verschillende faculteiten. En wij moeten bekennen dat zooals de rechtstudie thans aan onze Belgische Universiteiten wordt opgevat en geregeld werd door onze wet op het hooger onderwijs, deze reputatie geenszins onrechtmatig is.

De balie is daarbij in de laatste tijden voor ve-

len geworden een soort van voorloopige wachtplaats. Het beroep van advocaat leidt tot zoovele uitwegen dat een groot getal van diegenen die geen bepaalde roeping in zich voelen zich voorloopig in de balie laten inschrijven en met ongeduld het oogenblik afwachten waarop zij de gelegenheid zien zich te doen benoemen hetzij in de magistratuur, hetzij in de administratie of een activiteit te vinden in den handel of in de nijverheid of zelfs... in de politiek. Doch de betrekkingen in handel en nijverheid zijn in de laatste tijden steeds meer en meer zeldzaam geworden en hoevele desillusies ondervinden velen niet in de politiek. En zoo gebeurt het zoo dikwijls dat sommigen, die geenszins de bedoeling hadden gansch hun leven te wijden aan de advocatuur, geen mogelijkheid zien om een andere betrekking te vinden en noodgedwongen aan de balie een lusteloos en soms armzalig leven blijven slijten.

Talrijke jonge lieden, die in normale tijden zouden opgenomen worden in familieondernemingen, vinden daar thans tengevolge van de crisis geen gelegenheid tot werken en velen onder hen zijn de rangen der balie komen vergrooten, omdat daar onmiddellijk een hoogstaande en eervolle positie maar voor het grijpen ligt, al brengt dan ook deze positie niet de minste inkomsten mede gedurende langen tijd.

Al deze omstandigheden waren er aanleiding toe, dat de balie lijdt aan overbevolking en dat het volstrekt is uitgesloten dat al diegenen die op de tabel der orde zijn ingeschreven door middel van hunne beroepsbedrijvigheid, een behoorlijke broodwinning zouden hebben.

Daarbij komt nog dat thans veel meer dan in de vóór-oorlogsche periode, tengevolge van het wegsmelten der fortuinen, velen van hen die zich vroeger slechts lieten inschrijven met de eenige bedoeling den titel van advocaat te dragen, thans ook trachten in de mate van het mogelijke zich door middel van hun beroep zekere inkomsten te verschaffen.

En de toestand die zich als gevolg van deze overbevolking voordoet is dusdanig dat buiten een beperkt aantal cabinetten, men gerust mag zeggen, dat er een zeer groot aantal advocaten in een bepaald moeilijken toestand verkeerden.

* * *

Om hieraan te verhelpen dient dan ook in de allereerste plaats deze overbevolking te worden bestreden. De studiën in de rechten, die thans zoozeer de reputatie hebben al te gemakkelijk

te zijn, dienen in ernstige mate verscherpt te worden, wat trouwens bepaald noodzakelijk is ten aanzien van de geweldige uitbreiding die de rechtsstof in de laatste jaren heeft genomen.

Op deze wijze zal door de verheffing van het wetenschappelijk peil onzer juristen, den voorgestelden maatregel om het overdreven getal advocaten te beperken, tevens een maatregel zijn, genomen in het algemeen belang.

Wil men op rationeele wijze ziften tusschen degenen die zich voorstellen rechtsstudiën te doen, mag men daarmee geenszins wachten tot op het oogenblik dat de universitaire studiën reeds volop bezig zijn, doch dient hiermede reeds een begin gemaakt bij het einde van het middelbaar onderwijs. De toegang tot de universiteit dient op ernstige wijze bemoeilijkt te worden. Het diploma van de humaniora, dat ten slotte door iedereen wordt bekomen, is geen voldoende waarborg. Het ingangsexamen tot de universiteit, waarover men reeds zoo dikwijls gesproken heeft, zou een van de eerste maatregelen dienen te zijn. Dit examen zou natuurlijk op redelijke wijze moeten geregeld worden en er zou meer dienen gelet op de vlugheid en de rijpheid van geest dan op de kennis van een bepaalde stof. Op die wijze zouden zonder twijfel vele elementen, waarvan men zich thans soms afvraagt hoe het mogelijk is dat ze universitaire studiën doen, van den beginne af ongenadig uitgeschakeld worden.

Verder is het onderwijs in de rechten, zooals dit georganiseerd is door de wet van 1929 op het hooger onderwijs, niet gelukkig te noemen.

Men heeft zich reeds afgevraagd of het wel noodig is de studenten in de rechten voorafgaandelijk te verplichten twee jaar cursus te volgen in de faculteit van wijsbegeerte en letteren en of het niet verkieslijker zou zijn van meetaf de rechtsstudie aan te vatten. Ik ben er ten zeerste partijganger van de kandidatuur in wijsbegeerten en letteren volledig te handhaven. Het hoeft niet meer betoogd te worden in welke reusachtige mate de algemeene cultuur ten goede komt aan het beroep van advocaat. De historische en wijsgeerige vorming, welke de toekomstige jurist ontvangt gedurende de twee jaar die hij doorbrengt in de faculteit van wijsbegeerte en letteren, is de onontbeerlijke basis op dewelke elke wetenschappelijke en ernstige rechtsstudie dient opgebouwd.

In 1929, bij de hervorming van de wet op het

hooger onderwijs, heeft men de omstandigheid doen uitschijnen dat de tijd, die besteed werd aan het doctoraat in de rechten, onvoldoende diende geacht te worden en om niet verplicht te zijn de rechtsstudiën te verlengen heeft men dan de zeer verkeerde oplossing aangenomen reeds in de kandidatuur van wijsbegeerte en letteren verschillende rechtsvakken te doceeren, namelijk al diegene die vroeger voorkwamen in de kandidatuur van de rechten. Deze laatste werd afgeschaft en zoo is men er in gelukt het onderwijs in de rechten eenigszins te verbreden ten nadeele van de algemeene vorming gedurende de twee eerste jaren der universitaire studie.

Ik zou het uiterst gewenscht achten dat, zooals dit vóór 1929 bestond, de twee jaar kandidatuur in wijsbegeerte en letteren nog gansch buiten de sfeer van de rechtsstudie zouden blijven en dat de kandidatuur in de rechten, die vroeger zulke gelukkige overgangperiode vormde met haar cursussen van Romeinsch recht, natuurrecht, rechtsencyclopedie en algemeene inleiding tot het burgerlijk recht, terug zou worden ingericht. Daarna zou men dan drie volle jaren besteden aan de studie van het doctoraat in de rechten. Over de indeeling van de vakken in het doctoraat zou ook nog heel veel te zeggen zijn, doch dit heeft hier minder belang. Essentieel is, dat de studie van de rechten met één jaar zou verlengd worden, wat nog geenszins in wanverhouding zou staan met de studiën in de andere faculteiten waar b. v. voor de medecijnen zeven jaar studie wordt gevorderd. Het zal echter wel van aard zijn de verkeerde voorstelling van het al te groot gemak der rechtsstudiën in zekere mate uit de wereld te helpen.

Dat er in dezen tijd op de universiteiten ook streng zal moeten gewaakt worden opdat enkel diegenen de vereischte titels halen die werkelijk bewijzen bijzonder geschikt te zijn voor het door hen verkozen vak, is een punt waarop reeds in de laatste jaren niet enkel voor de faculteit der rechten maar voor alle wetenschappelijke studiën de aandacht van de academische overheden en van de hoogleeraren is gevestigd geworden.

In dit verband zou ik nog even willen gewagen over een passage van de zoo interessante studie gepubliceerd door Mr. Collignon in het blad «Par ces motifs» en eveneens gewijd aan de tegenwoordige toestanden in de

balie. Mr. Collignon drukt er op, dat men op de universiteit veel te veel aan theoretische studie doet en dat het wenschelijk zou zijn dat men hoofdzakelijk aan de studenten praktische kennis zou bijbrengen. Dit vraagstuk is ook reeds talrijke malen besproken geworden en het moet me hier van 't hart, dat ik geenszins het standpunt van Mr. Collignon kan deelen. De studie van de universiteit moet hoofdzakelijk wetenschappelijk zijn. Inderdaad, de rechtspraktijk kan enkel en alleen tot eenheid groeien en de waarborg der zekerheid geven wanneer ze heelmaal wordt beheerscht door de groote rechtsbeginselen die aan heel onze positieve wetgeving tot grondslag dienen. Het is de studie van deze groote principes die vooral aan de studenten moet eigen gemaakt worden, met de verwerkelijking ervan in de positieve wet en de evolutie welke de zin der teksten ondergaat tijdens hun toepassing in de rechtspraak. Om in al de takken van het recht deze wetenschap op eenigszins ernstige wijze te beheerschen, vraagt zulks een geweldige inspanning van den student en vooral veel zelfstandigen arbeid.

Het komt er ten slotte geenszins op aan, dat een jonge dokter in de rechten, die zoo pas aan de balie komt zelfs niet behoorlijk een dagvaarding kan opstellen, — om het eeuwig-vervelende voorbeeld hier nog eens te herhalen — ; dit leert hij zeer gemakkelijk na enkele weken praktijk onder de leiding van den patroon bij wien hij zijn stage doet en het is niet aan het overschrijven van teksten uit formulaires dat men op de universiteit den kostbaren tijd der rechtstudies moet verspillen. Wat zoovele van onze juristen tekortkomen is geenszins een gemis aan praktische vaardigheid in de gewone toepassing der regelen van de proceduur, maar wel het breed juridisch inzicht dat met wetenschappelijken geest de heerschende principes weet toe te passen op het bepaald geval van het klaar doorzicht in de evolutie van rechtspraak en rechtsleer over de te behandelen punten. Zulks brengt ook mee dat noodzakelijkerwijze veel meer dan vroeger schriftelijke oefeningen bij de examens zullen geëischt worden en dat het zelfstandig werk dat geproduceerd wordt in belangrijke mate den uitslag van de examens zal dienen te beïnvloeden.

De hervorming die er toe strekt den tegenwoordige graad van dokter in de rechten te vervangen door dezen van licenciat en den dokterstitel voor te behouden aan degenen die

een proefschrift hebben verdedigd, lijkt me ook ten eerste wenschelijk, al houdt zulks natuurlijk geen verband met de toestand aan de balie ; het zou echter in algemeenen zin het prestige van de rechtstudies ten eerste verhoogen.

Deze zifting door verscherping en verlenging der universitaire studies en tevoren reeds door den hinderpaal van een toegangsexamen tot de universiteit, zou een eersten dam opwerpen van de rechtstudies ten eerste verhoogen.

* * *

UITWEGEN

Dit preventieve middel is echter niet volkomen doelmatig. Hoe dikwijls kan men niet vaststellen dat allerlei verrassingen zich voordoen. Studenten die aan de universiteit slechts van zeer middelmatig gehalte waren, leggen soms bij hunne activiteit aan de balie getuigenis af van een buitengewone scherpzinnigheid en handigheid in het behandelen der zaken en openbaren aldus op onverwachte wijze hoedanigheden die verborgen bleven tijdens hunne studies. Er zijn er ook andere die zeer schitterende studenten waren en die met de hoogste onderscheidingen alle mogelijken examens hebben afgelegd, doch waarvan de zuiver theoretische geest zich moeilijk kan aanpassen aan de vereischten der werkelijkheid en die daarom volstrekt onhandige en weinig waardevolle advocaten worden.

Preventieve maatregelen, hoe noodzakelijk ook, zijn dus niet voldoende en het is volstrekt noodig dat degene die aan de balie is ingeschreven en die vaststelt dat hij voor de uitoefening van zijn beroep niet de gewenschte hoedanigheden bezit of ondervindt dat het hem tengevolge van allerlei omstandigheden niet mogelijk is er behoorlijk zijn brood te verdienen gemakkelijk middel vinde om in een ander beroep te treden.

Daar de economische crisis thans vrijwel de meeste mogelijkheden om in den handel of de nijverheid een plaats te vinden, uitsluit, zijn de jonge advocaten die wenschen de balie te verlaten wel genooddaakt hoofdzakelijk te rekenen op de officieele ambten.

De magistratuur is natuurlijk hetgeen de meesten in de eerste plaats bekoort. Doch hier dient er natuurlijk met de grootste omzichtigheid te werk gegaan. De benoemingen in de magistratuur zijn de waarborg voor de toe-

komst der rechtsbedeeling in ons land. Het is niet wenschelijk dat de advocaat te jong in de magistratuur benoemd worde. Een groote ondervinding is zonder twijfel een van de beste middelen die hem in staat stellen zijn ambt naar behooren waar te nemen. Het hoort niet dat de besten, degenen die in de balie gelukken, advocaat zouden blijven en dat juist diegenen die geen kans zien van welslagen in de advocatuur, zich noodgedwongen met een plaats van rechter zouden tevreden stellen. Als magistraat zouden integendeel de allerbesten dienen genoemd te worden en het is klaarblijkelijk dat, wanneer de aanwerving van de rechters gebeurt volgens rationeele principes, de jonge advocaten niet te gemakkelijk op die benoemingen zullen moeten rekenen en dat deze in elk geval niet van aard zullen zijn iets te wijzigen aan den crisistoestand die zich thans aan de balie voordoet.

Doch men is gelukkig, te kunnen vaststellen dat de regeering eindelijk door de aanwerving van de kandidaten voor de administratieve ambten, met het K.B. van 2 October 1937, den goeden weg is opgegaan door alle belangrijke administratieve ambten voor te behouden aan universiteitsgediplomeerden, waarbij natuurlijk de dokters in de rechten in de allereerste plaats in aanmerking komen.

Doch de administratie is in dezen tijd tuk op bezuinigingen en beperkt zooveel mogelijk de benoemingen. Het is dus wel noodig dat ook de aanwerving van dokters in de rechten voor allerlei andere ambten worde aangemoedigd, zoo voor ambten in de kolonie, voor de plaatsen van griffier, voor de plaatsen van politie-commissaris. Hebben we hier niet het voorbeeld van Nederland, waar de griffiers en de commissarissen van politie veelal meesters in de rechten zijn.

Het is wel paradoxaal dat men in een verslag betreffende den crisistoestand die heerscht aan de balie, als redmiddel dient aan te prijzen zooveel mogelijk confraters de balie te zien verlaten.

Doch de bestaande toestand moet realistisch worden onder oogen genomen, het getal van degenen die slechts aan de balie komen zonder de bedoeling te hebben er te blijven of van hen die zich als advocaat gedesillusioneerd gevoelen en niet de kans zien in het beroep te gelukken, is te groot opdat hun aanwezigheid aan de balie niet een werkelijk gevaar zou vormen

en opdat de afvloeiingsmogelijkheden van het overtollig element niet een eerste en essentieele vereischte zou zijn voor het handhaven van een gezonden toestand aan de balie.

ONEERLIJKE MEDEDINGING

Naast de overbevolking lijdt de balie aan oneerlijke mededinging en men mag gerust beweren dat er weinig beroepen zijn waarbij de oneerlijke mededinging op zulke groote schaal wordt uitgeoefend en waarbij zoozeer alle bescherming achterwege blijft.

Dan wanneer de geneesheeren met strengheid elke onwettige uitoefening van de geneeskunde zien beteugelen, en wanneer nu ook de architecten sedert korten tijd van dezelfde bescherming genieten, bestaat niets van dien aard bij de advocaten. Weliswaar beschermt de wet het dragen van den titel van advocaat, doch wat geeft een zaakwaarnemer om den titel wanneer hij *in feite* het beroep van advocaat kan uitoefenen en wanneer hij ongehinderd niet alleen kan consulteren en op alle mogelijke wijze zaken behandelen, doch hem ook het recht wordt toegekend voor de Rechtbank te verschijnen en te pleiten, dan wanneer theoretisch het monopolie van het pleidooi aan de advocaten is voorbehouden.

Het vraagstuk van de zaakwaarnemers en hunne verhouding tot het beroep van advocaat is reeds zoo dikwijls gesteld en besproken geworden en ik wil hier enkel verwijzen naar de uitvoerige beschouwingen die voor twee jaar ontwikkeld werden op het Congres van het Verbond der Belgische Advocaten te Verviers, door Mr. Jacob.

Niettegenstaande de buitengewoon strenge eischen die, zoowel op het gebied der deskundigheid als der hooge moraliteit, aan de advocaten gesteld worden is het zonder eenige beperking mogelijk dat de eerste de beste even onkundige als onbetrouwbare persoon zich bezighoudt met het behartigen der belangen van anderen, welke ook de gevaren zijn, verbonden aan dergelijke tusschenkomst. Iedereen ziet stellig de noodlottig gevolgen hiervan in; iedereen is er van overtuigd dat op deze wijze de behartiging van de aan zaakwaarnemers toevertrouwde belangen op de ernstigste wijze gevaar loopt, en tot vervelens toe is in onze bladen en op de congressen der balie dit euvel aan de kaak gesteld.

Wij moeten echter toch bekennen dat er ten

slotte weinig practisch verzet verzet aan den is gekomen tegenover de activiteit der zaakwaarnemers. De advocaten hebben deze laatsten steeds beschouwd met een zeker hooghartig misprijzen en hebben het eenigszins beneden hun waardigheid geacht er op realistische wijze den strijd tegen aan te binden.

Zoo is er, bij mijn weten, nooit vanwege de Raden der Orde eenig bevel uitgegaan dat de advocaten zou hebben opgelegd te weigeren tegen zaakwaarnemers te pleiten of dat ten minste de leden van de balie zou hebben verplicht zich systematisch te verzetten tegen het optreden van elken zaakwaarnemers die zich aanbiedt om voor een Rechtbank te pleiten. Ook de magistraten zijn tot nog toe al te breed geweest in het toelaten van de pleidooien door zaakwaarnemers. Hier en daar is er wel eens een vonnis geveld dat den toegang tot het pretorium ontzegde aan degenen die er een gewoonte van maken partijen in rechte te vertegenwoordigen en hun belangen te bepleiten, doch deze vonnissen vonden weinig weerklank, zij kenden hoofdzakelijk een succes van nieuwsgierigheid en het staat vast dat noch in den schoot der balie, noch vanwege de magistratuur de vereischte hardnekkigheid is aan den dag gelegd tegenover de activiteit der zaakwaarnemers.

Het spreekt vanzelf dat dit de geest van den wetgever nooit geweest is, die enkel in uitzonderlijke gevallen de rechtbank heeft willen toelaten een zaakwaarnemer te laten optreden.

Doch in den laatsten tijd is de toestand nog in groote mate verergerd. Naast den particulieren zaakwaarnemer, die voor eigen rekening zaken tracht op te sporen en tracht uit te buiten, hebben wij sedert kort menigvuldige en goed georganiseerde vereenigingen zien tot stand komen die er zich op toeleggen zaakwaarnemingen in het groot te beoefenen. Het zijn de talrijke maatschappijen die zich ten doel stellen de ongevallen op te sporen om hun diensten aan te bieden en de juridische gevolgen van deze ongevallen te regelen. Daarbij komen nog de vereenigingen van alle mogelijke belanghebbenden: handelaren, eigenaars, ambachtslieden, middenstanders, bedienden, enz., die de processen centraliseeren in hunne organisaties en die er vaste zaakwaarnemers op nahouden die met volmacht voor de Rechtbank verschijnen en er alle handelingen verrichten die normaal in de bevoegdheid liggen van den advocaat.

Aan al deze personen is toegelaten wat aan de advocaten op de strengste wijze is verboden: het maken van reusachtige reklame, het publiceeren van aankondigingen in de bladen, het demarcheeren bij de klienteel, het afsluiten van alle mogelijke pacten betreffende de verdeling der opbrengst van het proces, waarbij over het algemeen de partijen zoo deerlijk bedrogen uitkomen. En naast dit alles is van hen niet de minste waarborg vereischt, noch van kennis, noch van eerlijkheid, zoodat in ontelbare gevallen een toestand ontstaat die even immoreel is als hij op sociaal gebied gevaarlijk is.

Tegenover deze plaag, die meer en meer een reusachtige uitbreiding neemt, dient op de meest drastische wijze opgetreden te worden. Alle individueel verzet zal hier niet meer baten en zelfs de actie der Tuchtraden van de balie, samen met den goeden wil van de magistratuur, zouden onmachtig zijn om aan dit euvel een einde te stellen.

De wetgever dient door een algemeen en radikalen maatregel aan de advocaten dezelfde bescherming te verleenen tegen de onwettige uitoefening van hun beroep als diegene die reeds sedert 1818 bestaat voor de geneesheeren. Hoezeer loopt niet op dit gebied het bijzonder belang van de advocaten samen met het algemeen maatschappelijk belang. Dient immers niet de behartiging van de fortuin, van de eer en van de hoogste moreele waarden, op één lijn gesteld te worden met de verzorging van de gezondheid. En zou er een enkele reden kunnen aangehaald worden om dewelke de wet niet aan de advocaten dezelfde bescherming zou verstrekken als aan geneesheeren en ook aan architecten.

Dat zulks toch eindelijk in het midden onzer wetgevers wordt ingezien blijkt o.a. uit de nederlegging in de Kamer van Volksvertegenwoordigers van een wetsvoorstel uitgaande van den Heer Huart, betreffende het onwettelijk uitoefenen van het beroep van advocaat.

Dit wetsvoorstel is in breeden zin opgevat en schijnt ons van aard om aan het verlangen van de balie volledig voldoening te geven. Het voorziet straffen van 500 tot 5000 fr. boete en gevang van 8 dagen tot 6 maanden, met verdubbeling in geval van herhaling, voor «degenen die gewoonlijk voor een ander pleiten, zelfs na zich een lastgeving te hebben doen overhandigen, of die er een beroep van ma-

ken zich schuldvorderingen te doen afstaan om daarvan de invordering voor de rechtbank te vervolgen, ofwel gewoonlijk, hetzij mondeling of schriftelijk, in al dan niet betwiste zaken, consultaties houden of adviezen geven van rechtskundigen aard, ofwel op eenigerlei wijze tusschenkomen in zaken die hun door een ander ter consultatie worden onderworpen; die geding voeren of pleiten». Het is zonder belang dat bedoelde personen al of niet handelen ten kosteloozen titel, hetzij in persoonlijken naam, hetzij als lasthebber van eenige maatschappij of vennootschap die rechtstreeks of onrechtstreeks een of ander der hierboven bedoelde handelingen voor doel heeft.

Deze tekst is breed en lijkt wel op eerste zicht de beteugeling van alle overtredingen in zich te sluiten. Wij zouden enkel een paar opmerkingen desangående kunnen maken. Eerst en vooral dient gelet op de volstrekt onvoldoende Nederlandsche vertaling van het wetsvoorstel zooals deze verschenen is in het nummer 79 der parlementaire bescheiden van de Kamer der Volksvertegenwoordigers. Verder voorziet het voorstel ook nog in zijn art. 5 dat in kleine zaken, namelijk deze waarvan het belang de 1000 fr. niet te boven gaat, de vrede-rechter alle personen mag toelaten als gevolgmachtigde voor de partijen te verschijnen. Dit is stellig een verkeerd beginsel dat in den tekst werd neergeschreven. Al heeft ook wegens het gering belang van deze processen deze bepaling voor de balie ten slotte weinig te betee-kenen, toch is het een aanleiding tot het bestendigen van de activiteit van de zaakwaarnemers die aldus ten slotte wettelijk wordt erkend en toegelaten. Wanneer hij aldus niet volledig wordt uitgeschakeld, zal de zaakwaarnemer wel meestal de gelegenheid vinden om hiervan gebruik te maken ten einde toch nog in sommige gevallen heen te zwemmen door de mazen van het net dat door den wetgever zal gespannen worden.

In elk geval zou er van uit het congres der Belgische Advocaten een sterke oproep tot den wetgever dienen gericht te worden opdat zonder eenig verwijl dit bondig, duidelijk en zoo noodzakelijk wetsvoorstel zou worden gestemd.

* * *

Naast deze oneerlijke mededinging van buiten, die door de tusschenkomst van den wet-

gever dient beteugeld te worden, bestaat er ook een mededinging binnenin de sfeer der balie die, wanneer wij ze ook niet als oneerlijke mededinging durven bestempelen, toch van aard is de verhoudingen tusschen confraters ten zeerste te vertroebelen en die ook in geen geringe mate bijdraagt tot den crisistoestand die thans bestaat.

Het beginsel waarop de grootheid van de balie berust is steeds datgene geweest dat tusschen de confraters angstvallig alle opzoeken van zaken, alle reclame om klienteel te vormen, alle rechtstreeksche of onrechtstreeksche middelen om de vrije keuze der klanten te beperken, op de meest formeele wijze waren verboden. Het is een van de karakteristieken van de hoooge waardigheid der balie, dat de keus van den client volstrekt vrij en ongehinderd moet blijven en dat het welgelukken van de advocatenloopbaan uitsluitend mag bepaald zijn door persoonlijk talent en verdienste, door werkzaamheid en eerlijkheid. Dit beginsel is een van de hechtste voetstukken waarop de traditioneele glorie van de balie steunt.

Men moet ongelukkiglijk zeer dikwijls vaststellen, dat aan dit beginsel in groote mate afbreuk wordt gedaan.

Het werven van klienteel door allerhande tusschenpersonen, werd steeds door de Raden der Orde gebrandmerkt, en werd ook displinair vervolgd, zoodra men gevallen van dien aard kon ontdekken. Toch zijn er in den laatsten tijd, vooral bij de politieke partijen en verder ook in den kring van allerlei belangengemeenschappen, consultatiebureelen ontstaan waar advocaten zich ter beschikking houden van de aangeslotenen en waar, veelal onder de mom van kosteloozen of goedkoopere rechtskundigen bijstand, ten slotte hoofdzakelijk het doel wordt nagestreefd klienteel te ronselen voor één of meerdere advocaten die zich bij deze partijen of groepeerings aansluiten. Op deze wijze is het te verklaren dat het wel eens gebeurt dat een jong stagist, die pas aan de balie komt, en die nog alles te leeren heeft — dan wanneer zijn jonge confraters de moeizame, ondankbare en langdurige studie beginnen die hen de noodige vorming zal bezorgen om eens een werkelijke bevoegdheid te verkrijgen, — zich van den beginne af overstelpt ziet met een reusachtig aantal zaken, die hij dan ook meestal nog op zeer onbeholpen wijze zal behandelen.

Dit is stellig een euvel dat de verhoudingen in de balie op grove wijze verstoort en dat volstrekt indruischt tegen den traditioneele geest die de advocaten kenmerkt.

Het vraagstuk dat zich hier stelt vertoont nochtans delicate kanten en is niet zoo gemakkelijk op te lossen.

De Raad der Orde van Kortrijk heeft onlangs een uiterst interessante beslissing genomen die gepubliceerd werd in het Rechtskundig Weekblad van 26 Februari 1939 kol. 958, waarin principieel werd aangenomen dat het aan de leden van de balie verboden is zich openlijk of verdoken als advocaat te laten verbinden aan een zoogenaamden rechtskundigen dienst van beroepsverenigingen, syndicaten van patroons, bedienden of arbeiders, hetzij tegen een vaste vergoeding, hetzij tegen betaling van een eereloon per raadpleging of per zaak, zelfs wanneer zij de toegezonden cliënteel in hun kabinet ontvangen.

Dezelfde beslissing bepaalt dat het eereloon voor een raadpleging of voor de behandeling van een zaak door den client zelf dient geregeld te worden en niet mag verminderd worden omdat deze lid is van een bepaalde organisatie.

De echo's die ik in het midden der balie aangaande deze beslissing heb vernomen luidden eenparig in gunstigen zin en ik heb menigmaal den wensch hooren uitdrukken dat deze beslissing algemeene regel voor alle balies zou worden.

Hoezeer echter het vraagstuk delicaat is, blijkt uit het merkwaardig artikel dat desangående in het Rechtskundig Weekblad van 12 Maart 1939 werd gepubliceerd door een zoo hoogstaand man als Prof. Van Dievoet, oud-Minister van Justitie en hoogleeraar te Leuven, belast met den leergang over de beroepsplichten van den advocaat.

Prof. Van Dievoet kan niet instemmen met de beslissing van den Tuchtraad te Kortrijk en zijn betoog komt erop neer dat deze beslissing van aard is de eischen van den modernen tijd volledig te miskennen. Zeer terecht drukt Prof. Van Dievoet erop, zooals wij het hierboven ook meerdere malen gedaan hebben, dat de balie er niet is om haarzelfs wil, noch om de belangen van hare leden, dat zij er is voor het volk. Prof. Van Dievoet doet uitschijnen welke vorderingen in den laatsten tijd gemaakt zijn geworden door de gemeenschapsgedachte,

op maatschappelijk gebied, vooral verwerkelijkt in de beroepsorganisaties en hoe het dus van belang is voor het volk, in den schoot van deze organisaties rechtskundigen bijstand en bescherming te vinden.

Ik kan met het zoo klaar en zoo overtuigend betoog van Prof. Van Dievoet toch niet heelemaal akkoord gaan. Wanneer inderdaad het grootst aantal betwistingen geconcentreerd worden in beroepsorganisaties en dan worden toevertrouwd aan een of meer advocaten die mits vaste vergoeding, of aan een vast tarief per raadpleging of per zaak, deze betwistingen behandelen, is noodzakelijkerwijze onze traditioneele balie te niet. Wanneer dit stelsel zich zou veralgemeenen, zou men volstrekt denzelfden toestand krijgen als in het tegenwoordige Soviet-Rusland, waar de rechtzoekenden zich dienen aan te bieden bij hunne beroepsorganisatie, die hen dan zendt naar een advocaat dien zij aanduidt. Ook dit stelsel kan verdedigd worden met dezelfde argumenten van de sociale plicht der beroepsorganisaties de rechtsbelangen van hun aangeslotenen te verdedigen.

Dit systeem acht ik uitermate gevaarlijk en het is volstrekt niet overeen te brengen met het traditioneele leven der balie. Wat mij betreft moet ik mij met overtuiging aansluiten bij de meening die uitgedrukt is geworden in de beslissing van den Raad der Orde te Kortrijk.

Ik ben nu geenszins ongevoelig voor het betoog van Prof. Van Dievoet, waarin hij doet uitschijnen welk reusachtig belang in deze tijden de beroepsorganisaties hebben en ik ben het volkomen eens met hem waar hij het voorbeeld looft van een beroepsorganisatie die op eigen kosten een reeks processen heeft doen pleiten met de bedoeling om in het voordeel harer leden een onduidelijke wetsbepaling in gunstigen zin te doen interpreteren.

Dat een beroepsorganisatie zich inspant voor dergelijke *algemeene* belangen van haar leden is vanzelfsprekend, doch dat al de aangeslotenen van een bepaalde organisatie — en vooral van partijorganisaties — worden aanzocht voor al hun juridische betwistingen zich aan te bieden op een centraal bureel en van daaruit gezonden worden naar een of enkele advocaten die alle hoegenaamde private juridische gevallen van deze personen behandelen — al of niet aan verminderd tarief — zoowel hun werkongevallen als hun boetstraffelijke vervolgingen, zooowel hun huurgeschillen als hun echtschei-

dingen — dit is een euvel dat noodzakelijkerwijze dient bestreden omdat het volkomen in oppositie is met den geest die in de balie dient te heerschen, en die het alleen mogelijk maakt dat zij onafhankelijk en waardig haar hooge zending zou vervullen.

Om aan dezen toestand te verhelpen kan enkel het principie gesteld worden en gevraagd worden aan de Raden der Orde dit met de grootst mogelijke strengheid te doen naleven. Prof. Van Dievoet wijst er op dat het steeds mogelijk zal zijn dat in bepaalde middens advocaten zouden worden aanbevolen. Zulks is ongetwijfeld, het kan niet belet worden en dient trouwens ook niet belet te worden. Wat de Raden der Orde dienen te bestrijden is de *organisatie* van dergelijke «aanbevelingskantoren» die werkelijk in den schoot der balie zelf een unfaire mededinging vormen en die, alles wel beschouwd, op maatschappelijk gebied een zeer ernstig gevaar zijn, omdat de uitbreiding van dit stelsel ten slotte zou leiden tot de hervorming van een vrije en onafhankelijke balie, groot door den eerbied voor hare tradities, in een systeem van op Russischen leest geschoeide consultatiebureelen.

OMSCHRIJVING DER BEROEPSBEDRIJFVIGHEID

Er bestaat in den schoot van sommige balies ook een strekking die de activiteit van de advocaten in al te groote mate zou willen inkrimpen en die hun beroepsbedrijf eng zou willen beperken tot de consultaties en het pleidooi. Men zou het wenschelijk vinden dat de advocaat zich niet zou bezighouden met allerlei vraagstukken van administratieve aard, zooals het aanvragen van toelatingen tot verblijf voor vreemdelingen, het verzet tegen uitdrijvingen, het bekomen van administratieve vergunningen, het vervullen van plichten voorgeschreven door de fiscale of sociale wetgeving. Heel dit reusachtig gebied dat over het algemeen nog zoo slecht gekend is, waarvan de juridische beginselen nog zoo los en onzeker staan en waarbij dus rechtskundige hulp zoozeer gewenscht is, zou niet binnen den kring vallen die voorbehouden dient te blijven aan de activiteit van den advocaat. Vandaar dat allerlei private ondernemingen zich van dit gebied meester maken niet alleen tot groote schade voor de leden der balie, maar ook dikwijls voor de belanghebbenden zelf die aan deze

vereenigingen hun zaken toevertrouwen.

Dergelijke opvatting van de advocatuur dient als totaal verouderd bestempeld te worden; zij huldigt een begrip van het wezen van den rechtsbijstand dat geenszins overeenstemt met den werkelijken aard van het advocatenberoep.

Als beginsel waarin het recht tot actief optreden voor den advocaat wortelt, dient te worden aangenomen dat op elk gebied waar private belangen in het gedrang komen en waar juridische hulp van nut kan zijn, de advocaat de vertrouwensman weze tot wien ieder zich kan wenden in de overtuiging dat zijn belangen door hem zullen verdedigd worden niet enkel met deskundige vaardigheid, maar tevens met eerlijke toewijding.

Het is nu eenmaal de geest van dezen tijd, dat de administratie haar regelingen doet gelden op allerlei gebieden die vroeger besloten bleven binnen den engen kring van het privaat belang. Het administratief recht heeft een uitbreiding genomen die nog steeds de juristen die voortleven in den geest der vóór-oorlogsche periode, met verbazing slaat en die hun voorkomt als iets abnormaals en onrechtmatigs, waarbij de advocaat zich moet afzijdig houden wil hij niet zijn bevoegdheid, afgebakend door de klassieke beroepsregels, overschrijden.

Het is nochtans duidelijk dat ook al de administratieve regelingen van welken aard ze ook wezen, behooren tot het gebied van het recht en dat normaal de advocaat er toe aangewezen is de particuliere belangen ook binnen die sfeer te behartigen.

Het is niet omdat volgens ons staatsrecht de activiteit van de administratie nog hoofdzakelijk is overgeleverd aan de willekeur van het ambtenarenwezen dat de tusschenkomst van den advocaat hier minder gewenscht of noodzakelijk zou zijn. Integendeel, waar thans door het wetsontwerp tot oprichting van een Raad van State een reusachtige poging gedaan wordt om de administratie te buigen onder den scepter van het recht, is de advocaat klaarblijkelijk des te meer aangewezen om nu reeds de belangen der particulieren bij de administratieve diensten te behartigen, in afwachting dat het hem mogelijk zal zijn voor een onpartijdige juridictie als de Raad van State deze belangen in nog meer juridischen vorm te verdedigen.

Mochten zich hierbij misbruiken voordoen dan is het vanzelfsprekend dat de Tuchtraden

meer dan voldoende gewapend zijn om onmiddellijk paal en perk te stellen aan die handelingen, die niet met het wezen van het advocatenberoep of met de waardigheid ervan zouden overeenstemmen. Doch als algemeen principe dient ongetwijfeld te gelden dat op elk hoegenaamd gebied waar de rechtzoekende hulpeloos staat tegenover de oneindigheid der wettelijke en reglementaire voorschriften en tegenover de macht der administratieve regelingen, de advocaat de betrouwbare leidsman en vertegenwoordiger dient te zijn.

ONREDELIJKE ORGANISATIE DER RECHTSBEDEELING.

Dat de taak van den advocaat zeer bemoeilijkt wordt door de onredelijke organisatie der rechtsbedeeling is reeds ontelbare malen betoogd en de voorstellen tot rationalisatie van deze rechtsbedeeling zijn menigvuldig. Onlangs werd nog door het «Studiecentrum tot hervorming van den staat», een schitterende poging gedaan om hierin verandering te brengen en de inhoud van de drie boekdeelen welke door dit Studiecentrum werden gepubliceerd betreffende de «Hervorming van de rechtspleging» is een document van zeer groote betekenis.

Waar het in tegenwoordig verslag gaat over de materiele belangen van den advocaat, dient hoofdzakelijk en steeds opnieuw de aandacht gevestigd op het reeds zoo dikwijls behandelde vraagstuk der pleitbezorgers.

Het is inderdaad zonder twijfel dat de materiele belangen van de balie op reusachtige wijze geschaad worden door de verplichte aanstelling van pleitbezorger in het grootste aantal der burgerlijke zaken. En in het verzet tegen dit stelsel gaat wederom het belang van den rechtzoekende zoo innig samen met het belang van den advocaat.

De afschaffing van het monopolie der pleitbezorgers zou voor gevolg hebben niet alleen de gerechtskosten in groote mate te vermindern, doch tevens de advocaten toe te laten op veel gemakkelijker en eenvoudiger wijze de rechtmatige vergoeding te bekomen van de door hen vervulde plichten. Er is reeds te veel geschreven over dit vraagstuk opdat ik er hier lange beschouwingen zou aan wijden, en voor wat betreft het onnoodige en het onnuttige van de tusschenkomst der pleitbezorgers zou ik enkel willen verwijzen naar de ar-

tikels die ik desaaangaande heb gepubliceerd in het Rechtskundig Weekblad van 1933 kol. 611 en 707. Een voorstel tot afschaffing der verplichte tusschenkomst der pleitbezorgers werd trouwens reeds met overgroot meerderheid gestemd op het congres der Belgische Advocaten van 1935.

Die vertegenwoordigers der partijen die over het algemeen de partijen niet kennen en die zich beperken tot het overtypen van besluiten en het onderteekenen van proceduurstukken, blijven bestendig in de burgerlijke zaken, dan wanneer noch voor de belangrijke jurisdictie der rechtbanken van koophandel, noch voor de vredegerichten, noch voor de werkrechtssraden hun tusschenkomst bestaat.

Deze anomalie schijnt op eerste zicht volkomen onbegrijpelijk. Zij komt voor noch in Nederland, noch in Luxemburg, noch in Zwitserland; zij bestaat niet bij ons Hof van Verbreking waar de advocaten tegelijkertijd het ambt van pleitbezorger uitoefenen; zij bestaat ook niet in feite aan onze kleine balies waar zoovele advocaten-avoués tegelijkertijd de verdediging der belangen van de klanten en hun vertegenwoordiging waarnemen.

Het dualisme tusschen de vertegenwoordiging en de verdediging is een archaïsme dat in dezen tijd werkelijk niet meer te verantwoorden is.

Doch deze volstrekt overbodige vertegenwoordiging in burgerlijke zaken kost volgens de bestaande tarieven aan de rechtzoekenden veel geld. In kleinere zaken worden de voorschotten, die een advocaat aan zijn klient kan vragen, meestal grootendeels opgeslorpt door de kosten van pleitbezorger. Wanneer dan na heel wat arbeid en het vervullen van talrijke plichten de zaak een ongunstige wending neemt en de klient naast den staat van zijn eigen pleitbezorger nog den staat van den pleitbezorger van zijn tegenstrever moet voldoen, is het gevolg meestal dat de eereloon van den raadsman niet of slechts met de grootste moeite betaald worden. Dit is een toestand die aan iedereen, die in het praktische rechtsleven staat, bekend is. In de kleinere balies, waar advocaten-avoués bestaan, is het geval voor die confraters die het ambt van pleitbezorger niet mogen uitoefenen nog veel pijnlijker. Wanneer de zaak ongunstig afloopt beperkt zich zeer dikwijls de advocaat-avoué tot het vorderen van zijn getarifeerde honora-

rissen als pleitbezorger en daardoor wordt het bestaan van diegenen die enkel advocaat zijn en die naast de kosten van avoué ook nog honorarissen voor hun eigen arbeid in rekening moeten brengen in groote mate onmogelijk.

Wanneer nu deze tusschenkomst van de pleitbezorgers werkelijk een noodzakelijkheid was zou men wel in dezen toestand moeten berusten, doch waar het zoo algemeen erkend wordt dat die tusschenkomst volstrekt overbodig is en waar het zoo zonneklaar blijkt dat het dualisme tusschen de vertegenwoordiging en de verdediging niet enkel overtollig is, maar met het grootste nadeel gepaard gaat, daar dient van uit de balie hardnekkig de roep op te gaan dat er eindelijk, na zoovele jaren vruchteloze pogingen, eens aan dezen wan-toestand een einde zou gesteld worden.

De pleitbezorgers dienen hierdoor geen persoonlijk schade te lijden. Allerlei voorstellen zijn gedaan geworden om hun materieelen toestand op de best mogelijke wijze te regelen en die regeling die voor hen het voordeeligst zal zijn zal op voorhand onze volledige goedkeuring meedragen.

Doch er dient op gewezen dat in de talrijke zaken van gering belang de vergoeding van den arbeid van den advocaat met de grootste moeilijkheden gepaard gaat omdat de klient niet kan en niet wil beseffen dat er naast de vergoeding der diensten van zijn raadsman, dien hij heeft aangesteld en in wien hij vertrouwen heeft, ook nog betrekkelijk belangrijke sommen dienen betaald te worden aan een avoué dien hij niet kent, dien hij voelt als onnoodig en overbodig en die in vele kleine zaken rekeningen voorlegt die meestal de honorarissen van den advocaat overtreffen.

De afschaffing van de verplichte tusschenkomst der pleitbezorgers werd wel reeds dikwijls voorgesteld, doch wat is er in feite gedaan geworden om dezen maatregel in de practijk te verwezenlijken?

Zoolang het Verbond der Belgische Advocaten niet voortdurend blijft hameren op denzelfden nagel, zal een van de bijzonderste hinderpalen voor de normale uitoefening van het beroep van advocaat blijven bestaan. Vooral op den materielen toestand van de jongere advocaten en van degenen die zich tevreden moeten stellen met de kleinere zaken en die niet het geluk hebben groote gedingen te pleiten — waarbij de rekeningen van de avoués geen

belang hebben, — zal het voortbestaan der pleitbezorgers steeds loodzwaar blijven drukken.

VERTEGENWOORDIGING

Het zou ook als algemeenen maatregel dienen te gelden, dat in alle hoegenaamde proceduren de advocaat van rechtswege en op grond van zijn eenvoudige verklaring, de vertegenwoordiger zou zijn van zijn klient en dat hij gerechtigd zou wezen alle proceduurstukken te onderteekenen. De oprechtheid der verklaring van den advocaat is meer dan voldoende gewaarborgd door de tucht van de Orde en dit beginsel is trouwens reeds aangenomen in meerdere jonge wetten waar de vertegenwoordiging van rechtswege wordt toegestaan aan den advocaat «drager der stukken van het geding».

De advocaat zou aldus op algemeene wijze de vertegenwoordiging in rechte waarnemen en hierbij stelt zich de vraag of het niet in het algemeen belang zou zijn de vertegenwoordiging van de partijen door een advocaat voor de Rechtbank verplichtend te maken.

Tegen dezen regel stelt men meestal het principe dat een partij nobit beroofd mag worden van het recht haar eigen zaak voor de Rechtbank zelf te komen verdedigen. Dat van dit recht in de practijk weinig gebruik gemaakt wordt, staat vast, doch is dit principe werkelijk in het belang van de rechtzoekenden?

Iederen heeft in de practijk reeds kunnen vaststellen op welke hulpeloze en meestal verkeerde wijze de belanghebbenden zelf hun zaak voor de rechtbank verdedigen. Niet alleen zijn ze meestal volkomen onwetend omtrent de regelen der rechterlijke practijk en begaan ze aldus zeer ernstige fouten die voor hen zeer schadelijk kunnen zijn, doch — wat veel erger is, — de belanghebbenden hebben over het algemeen een volstrekt verkeerde opvatting van hun recht; zij staren zich blind op het eigen belang, zij missen alle objectiviteit, zij loopen verloren in nevenzaken en verliezen het essentieele uit het oog; zij brengen de grootste verwarring teweeg in den geest van de magistraten en zijn meestal zelf de oorzaak van de groote desillusies die zij in rechte beleven.

Neen, het is niet bevorderlijk voor het algemeen belang dat de partijen zelf hun eigen zaak voor de rechtbanken zouden uiteenzetten. Het is noodzakelijk dat er tusschen hen en de ma-

gistratuur iemand zou staan die hen niet enkel voorlicht in den doolhof der rechtsbepalingen, maar die vooral de noodige kalmte bij de behandeling der zaak aan den dag legt, die er zich op toelegt eenvoud en klaarheid te scheppen in een verward debat en die als «eerste rechter van het geding» aan de rechtsbedeeling de grootste diensten kan bewijzen.

Daarom acht ik het wenschelijk, misschien minder in het belang van de advocaten dan wel in dat van de rechtzoekenden zelf, dat de vertegenwoordiging van de partijen voor alle hoegenaamde rechtscollages verplichtend zou worden gesteld. Doch deze vertegenwoordiging dient dan te worden toevertrouwd aan den raadsman die de partijen zelf kiezen, in wien ze hun volledig vertrouwen stellen en die door hen gelast wordt met de volledige behandeling van de zaak.

Het is van geen belang dat men zou kunnen opwerpen dat in zeer kleine zaken de verplichte tusschenkomst van een advocaat zich niet kan rechtvaardigen. Ook in dergelijke zaken kan de oplossing, al blijkt zulks niet op het eerste oogenblik, soms afhangen van zeer subtiële rechtsregelen, zoodat in elk geval de tusschenkomst van een advocaat ten hoogste wenschelijk is; en waar in kleine gedingen behoeftige partijen deze tusschenkomst niet zouden kunnen honoreeren, is het steeds gebleken hoe breed de bureelen van kosteloze rechtspleging ingericht bij de orden der advocaten, den kosteloozen bijstand aan alle behoeftigen verzekeren.

Op deze wijze zou men eenheid en harmonie verkrijgen in de rechtsbedeeling. Voor de rechtbanken van koophandel en de vredegerichten zouden de zaakwaarnemers geweerd worden, voor de burgerlijke rechtbanken zou het overtollig dualisme van avoué en advocaat worden uitgeschakeld en overal zou het algemeen beginsel gelden dat voor elk rechtscollage de partijen worden bijgestaan en tegelijkertijd worden vertegenwoordigd door een advocaat wiens taak het immers is op de meest doelmatige en de meest volledige wijze de zaak van zijn klient tot een goed einde te brengen.

Wanneer nu daardoor in zekere mate een middel gevonden wordt om den toestand van de balie te verbeteren, durf ik in geweten vragen of iemand zal kunnen betwisten dat ook het algemeen belang niet ten eerste met dergelijke regeling zou gediend zijn.

Ik zou hieraan nog een beschouwing willen vastknoopen betreffende de vertegenwoordiging van de partijen voor de strafrechtbanken. Volgens art. 152 van het Wetboek van strafrechtspleging mag de gedagvaarde persoon verschijnen door een bijzonder volmachtdrager en art. 185 van hetzelfde wetboek laat de verschijning toe voor de correctionele rechtbank door middel van pleitbezorger in die gevallen waar de vervolging geen gevangenisstraf na zich kan sleepen.

Dat in deze beide gevallen de advocaat van rechtswege en zonder eenige bijzonder volmacht de partijen zou dienen te vertegenwoordigen, blijkt reeds uit de hierbovenstaande uiteenzetting. Men mag zich echter afvragen of het niet zeer wenschelijk zou zijn het recht van verschijning door een advocaat-vertegenwoordiger uit te breiden voor de correctionele rechtbank en het ook toe te laten voor het Hof, zetelende in strazaken.

De bepaling van art. 185 van het Wetboek van strafvordering, kan slechts in weinige gevallen worden toegepast, daar meest al de strafbepalingen naast de boetstraffen ook gevangenisstraffen voorzien. En toch komen er zoovele zaken voor de strafrechtbanken die van minder ergen aard zijn of waarvan de behandeling zeer eenvoudig is en waarbij de advocaat zou kunnen gerechtigd worden de partijen te vertegenwoordigen. Zulks zou stellig van aard zijn meerdere partijen, die ten eerste verlangen een persoonlijke verschijning voor de strafrechtbank te vermijden, aan te zetten beroep te doen op een advocaat.

De grens tusschen de gevallen waarin de vertegenwoordiging zou geoorloofd zijn en deze waarin de persoonlijke verschijning verplicht zou gesteld worden, is natuurlijk niet gemakkelijk te trekken. Ik zou durven voorstellen dat in al die gevallen waarin geen onderzoek heeft plaats gehad en waarin het Parket een rechtstreeksche dagvaarding doet beteekenen, de vertegenwoordiging zou kunnen toegelaten worden.

Er is misschien nog wel een breeder criterium te vinden, daar ook in sommige ongevallen en in zaken waarin het onderzoek enkel heeft plaats gehad om zekere pleegvormen te vervullen, zooals de huiszoeking bij overspel, de vertegenwoordiging mogelijk zou zijn.

Het spreekt vanzelf dat ten allen tijde de Rechtbank de persoonlijke verschijning van den vervolgte zou kunnen bevelen.

VERKEERDE WERKMETHODE

Op velerlei gebied veroorzaakt ook de verkeerde werkmethode van de advocaten hun groote bezwaren in de uitoefening van hun beroep alsmede een ernstige materieele schade.

Bij de bespreking hiervan komt in de allereerste plaats het vraagstuk van de associatie aan de orde; de associatie die in zoovele landen verwezenlijkt is en waartegen zich in ons land een verzet blijft bestendigen dat hoofdzakelijk voortspruit uit een te enge en te persoonlijke opvatting van vele advocaten omtrent hun beroep.

Het uiterst individualistisch karakter van de advocatuur dringt aan vele confraters de meening op dat een associatie de persoonlijke waarde en het persoonlijk verantwoordelijkheidsgevoel van den advocaat zou verminderen en zijn bedrijvigheid zou oplossen in een anonyme bureaucratische gemeenschap.

Men dient natuurlijk wel te onderscheiden tusschen de *mogelijkheid* van associatie en den *algemeenen regel* ervan. Alles hangt hier toch af van de persoonlijke geaardheid. Ik zou b.v. voor mijzelf allerminst een associatie verlangen omdat ik te veel gehecht ben aan een volstrekt individualistische activiteit. Doch aan confraters die niet datzelfde gevoel in sterke mate hebben en die wel degelijk op nuttige wijze met andere confraters zouden kunnen samenwerken, moet daartoe de gelegenheid worden geboden, omdat voor degenen die het verlangen de associatie onschatbare voordeelen biedt.

Ook in Nederland waar de associatie is toegelaten, zijn er zeer talrijke cabinetten waar de advocaat alleen zijn zaken behandelt of met de hulp van medewerkers, zooals dit meestal in ons land het geval is. Niets belet daar de ontplooiing van de beroepsbedrijvigheid volgens de persoonlijke geaardheid van iedereen.

Doch hoe groot zijn niet de voordeelen der associatie op alle gebied. Zij laat niet enkel toe den materieelen toestand van den advocaat te verbeteren, zij is in de allereerste plaats een nuttige arbeidsverdeeling, zij maakt het mogelijk dat tusschen twee op elkaar gestelde geesten nuttige beraadslagingen plaats hebben betreffende delicate zaken die aan hun gemeenschappelijke zorg worden toevertrouwd. Zij laat verder toe dat de zaken behandeld worden volgens de persoonlijke voorkeur van elk

confrater en, zonder de specialisatie tot in het uiterste door te drijven, ontwikkelt zij bijzondere bevoegdheden die in deze tijden van overvloedige en ingewikkelde wetgeving uiterst wenschelijk zijn. Zij schept daarbij een organisatie van het werk, die toelaat de algemeene onkosten, die zoo drukkend wegen op een advocatencabinet, te verdeelen, en zekere afdelingen ervan, zooals de comptabiliteit, op volmaakte wijze in te richten; zij laat eindelijk toe aan de advocaten, zonder op eenige wijze de activiteit van hun cabinet te verminderen, een aangenamer leven te leiden door het organiseren van rust- en verlofperioden; zij verhindert dat de advocaat zou blootgesteld zijn, tengevolge van een ziekte van ergen aard, zijn cliënteel op korten tijd te zien verdwijnen; zij zou eindelijk toelaten dat het advocatenkantoor zelf een waarde zou vertegenwoordigen in het patrimonium van den confrater.

Men vraagt zich werkelijk af waarom in deze voorwaarden het verzet tegen het principe van de associatie zich zoozeer bestendigt. Onder volkomen eerbiediging van het individualistisch karakter van ons beroep is het in dezen crisistijd meer dan ooit vereischt, dat dit verzet worde opgeheven en dat officieel de associatie worde toegelaten.

* * *

Hierbij wensch ik ook nog een woord in het midden te brengen aangaande de regeling van de stage.

Er wordt algemeen over geklaagd dat zoovele stagisten wat men noemt een slechten geest aan den dag leggen; dat zij zich volstrekt geen rekenschap geven van de zeer groote moeilijkheden die aan het advocatenberoep eigen zijn; dat zij al te zeer ervan overtuigd zijn dat na hun universitaire studiën hunne beroepsvorming volmaakt is, — alsof ze niet, bij het begin van hun loopbaan, nog alles te leren hadden.

Hun bekommernis voor materieele belangen gaat niet altijd gepaard met den vereischten werklust en men ziet in zoovele gevallen, na korten tijd stage, de verhouding tusschen patroon en stagist losser worden. In hoofde van dezen laatste kiemt de meening dat hij ten slotte onbezoldigd werk verricht en dat zulks niet in overeenstemming is met den geest van dezen tijd en zoo gebeurt het, dat talrijke confraters aan de balie worden ingeschreven zonder ten slotte een behoorlijke stage gedaan te hebben en dat

zij later slechts de voor hen zoo nadeelige gevolgen hiervan ondervinden.

Ook op dit gebied zou een zeer ernstige hervorming van de stage volstrekt wenschelijk zijn. De Raden der Orde zouden het niet mogen overlaten aan de stagisten zelf erover te beslissen op welke wijze zij hun stagejaren zullen doorbrengen en alvorens een advocaat op de tabel der orde in te schrijven, zou er een grondig onderzoek dienen ingesteld naar de wijze waarop hij zijn stage heeft vervuld. Deze taak zou met de grootste zorg door de Raden der Orde dienen te worden waargenomen en deze moeten kunnen rekenen op de actieve medewerking van den patroon zelf. Het zou noodig zijn dat de patroon aan den Raad verslag zou uitbrengen over de wijze waarop zijn stagist heeft gewerkt tijdens het rechterlijk jaar, in welke verhouding hij zijn tijd heeft doorgebracht op het bureel van zijn patroon, welke zaken hij heeft gepleit en volledig behandeld en hoe hij zich van deze taak heeft gekweten. Hierbij zouden dan alle nuttige inlichtingen en wenken dienen vermeld te worden die de patroon te dezer gelegenheid aan den Raad zou kunnen mededeelen. De Tuchtraad zou er ook toezicht moeten over houden op welke wijze de patroon de beroepsopleiding van zijn stagist verzorgt.

Uit dergelijk ernstig en streng toezicht zou zonder twijfel heel wat goeds geboren worden. Het zou als regel dienen te gelden dat degenen die niet behoorlijk aan hun stageverplichtingen hebben voldaan en die dus niet voorbereid zijn om op waardige wijze de advocatuur uit te oefenen niet op de tabel zouden worden ingeschreven.

GEMIS AAN SOLIDARITEIT.

EN CONFRATERNITEIT.

Niemand zal beweren dat de Raden der Orde bij onze balies tekortkomen aan hunne verplichtingen om de waardigheid der balie hoog te houden en de confraterniteit tusschen de leden ervan te bevorderen. Nochtans staat het vast dat op zekere gebieden de tuchtmaatregelen zouden dienen verscherpt te worden.

Ik heb hierboven in herinnering gebracht welk onberekenbaar nadeel de zaakwaarnemers veroorzaken aan de balie. Welnu, het is bekend dat sommige confraters niet aarzelen voor deze zaakwaarnemers te pleiten, dikwijls mits een belachelijk eereloon, en dat zij aldus de hand leenen aan diegenen die aan hun confraters een

deloyale mededinging aandoen die hun een onberekenbare schade veroorzaakt. Dergelijke toestanden zijn veelal gekend door de meeste confraters van een balie; ze zijn ook gekend door de leden van de Raden der Orde. Toch wordt er niet geageerd. Uit een misplaatst gevoel van welwillendheid of van medelijden laat men deze misbruiken bestaan en laat men sommige leden van de balie volharden in dergelijke handelwijze.

Dit is een houding die niet genoeg kan afgekeurd worden en het zou behooren dat al de balies hun leden verzoeken zonder aarzeling aan den Raad der Orde mede te deelen wie zich leent tot het optreden als advocaat voor zaakwaarnemers of ondernemingen van processen. Dit is het eenige middel om te beletten, dat, wanneer van den eenen kant de oneerlijke mededinging buiten de balie hardnekkig zou bestreden worden, zij van den anderen kant in den schoot der balie zelf door confraters zou worden voortgezet.

* * *

Een vraag die in de laatste weken heel wat beroering heeft verwekt en die ook in verband staat met het gemis aan confraterniteit is het vraagstuk betreffende het recht der advocaten ingeschreven in een balie bij de rechtbank van eersten aanleg, te pleiten voor de hoven van beroep. Gedurende lange jaren werd dit vraagstuk nooit gesteld en het is steeds aangenomen geworden dat alle Belgische advocaten, tot welke balie ze ook mogen behooren, gerechtigd zijn te pleiten voor alle hoegenaamde rechtscolleges van het land, zoowel in eersten aanleg als in beroep. Dit is niet enkel logisch, doch het is loyaal en eerlijk.

Alle Belgische advocaten doen volstrekt dezelfde studiën, allen leggen den eed af voor een van de drie hoven van beroep, allen zijn onderworpen aan dezelfde tucht.

Het groot beginsel van de balie is steeds geweest de volstreckte gelijkheid van alle advocaten voor de magistratuur in het algemeen. Dezelfde zwarte toga wischt alle onderscheid tusschen de confraters uit, welk ook tusschen hen het verschil weze van kennis, van talent, van aanleg of van werkzaamheid. En deze volstreckte gelijkheid werd steeds in ons land op zoo angstvallige wijze gehuldigd en beschermd dat men, — in tegenstelling met Frankrijk, — zelfs niet dult dat eeretekenen op de toga worden gedragen, ten einde geen afbreuk te doen aan die absolute broederlijke gelijkheid gesymboli-

seerd in de kenspreuk van het Verbond der Belgische Advocaten «Omnia Fraterne».

In den laatsten tijd echter schijnt dit «Omnia Fraterne» in den geest van sommige Brusselsche confraters een zeer zonderlinge beteekenis te hebben gekregen. Er zijn inderdaad uit het Brusselsche in den laatsten tijd meerdere stemmen opgegaan om te beweren dat de advocaten bij de balies van eersten aanleg niet gerechtigd zouden zijn te pleiten voor het Hof van Beroep of dat ze ten minste verplicht zouden worden zich te doen bijstaan door een advocaat bij het Hof.

Uit Gent of uit Luik vernamen wij geen geluiden in dien zin, doch te Brussel werd hiervan eerst en vooral gewag gemaakt in de merkwaardige rede die voor de Conférence du Jeune Barreau werd uitgesproken door Mr. Botson, op 15 December 1938, getiteld «Evolution du barreau contemporain». (1) Verder verscheen het artikel van den Heer Stokhouder Hennebicq, eveneens gepubliceerd in het Journal des Tribunaux, van 23 April 1939 kol. 258.

Mr. Botson raakt het vraagstuk aan op delicate wijze en men voelt duidelijk in zijn betoog dat het hem eenigszins hindert aan de traditioneele gelijkheid tusschen al de advocaten afbreuk te willen doen in het voordeel der bevoorrechte confraters die te Brussel wonen. De reden die Mr. Botson vermeent te mogen opgeven om zijn voorstel te schragen is deze, dat er in de balie bij het Hof van Beroep verplichtingen en lasten zouden bestaan die zwaarder wegen dan in de balies der provincie en dat de jongere advocaten er veel meer moeite zouden hebben om een onafhankelijke situatie te veroveren.

Mr. Hennebicq legt niet dezelfde fijngevoeligheid aan den dag en op betrekkelijk brutale wijze klaagt hij erover «que les avocats des barreaux étrangers encombrent la barre, surtout à la Cour, au grand dommage de la discipline et du style des plaidoiries». Let wel de «avocats étrangers» zijn deze van onze balies van eersten aanleg. En hun wordt zoo maar ongenadig verweten dat zij te kort zouden komen aan de beroepstucht en dat ze tegenover de Brusselsche confraters zouden moeten onderdoen in talent en in kunde.

Met al den eerbied dien wij verschuldigd zijn aan den achtbaren stokhouder, kan ik deze

zoo ondoordachte en zoo roekelooze uitlating niet aannemen en moet ik haar volledig van de hand wijzen.

Het is een fabel dat eenig onderscheid tusschen advocaten bij het Hof van beroep en diegene ingeschreven bij de balie van eersten aanleg op welkdanige gronden zou kunnen gerechtvaardigd worden.

Dergelijk onderscheid dat uitsluitend zou berusten op het toeval van de woonplaats en dat aan de eenen een monopool zou verzekeren ten nadeele van de anderen zou niet enkel op confraterneel gebied tusschen de advocaten zelf een volstreckte onrechtvaardigheid beteekenen, maar het zou ook uitermate schadelijk zijn voor de rechtsonderhoorigen. In de praktijk zou het zelfs geenszins kunnen verwezenlijkt worden.

De verhouding tusschen den advokaat en zijn klient is uitsluitend een verhouding van vertrouwen en de rechtzoekende die dit vertrouwen in een bepaald raadsman stelt, verlangt dat deze de rechtsbetwisting waarmede hij gelast werd zou kunnen tot een goed einde brengen van den beginne af tot aan de volledige oplossing. Alle tusschenpersonen die men schuift tusschen den belanghebbende en den door hem gekozen raadsman zijn niet enkel overbodig doch zijn van aard de verhouding van vertrouwen in gevaar te brengen.

Dit is de bijzonderste grond om denwelke het ambt van pleitbezorger, zooals dit thans bestaat, een verkeerde instelling is; dit is ook de reden om dewelke het psychologisch volstrekt onverdedigbaar zou zijn dat de klient, die uiterst tevreden is over de wijze waarop zijn belangen verdedigd zijn geworden in eersten aanleg door den raadsman dien hij heeft aangesteld, in beroep plotseling van de diensten van dezen raadsman zou moeten verstoken blijven, om zijn belangen te zien toevertrouwen aan iemand dien hij niet kent, die hem opgelegd wordt en voor wien hij het gevoel van vertrouwen, dat zoo onontbeerlijk is, misschien niet bezit. Dusdanige verplichting schokt het geloof in de rechtsbe-deeling en is een sociaal gevaar.

Het is verder vanzelfsprekend dat nooit iemand in hooger en aanleg een zaak beter zal kunnen verdedigen dan degene die ze van den beginne af heeft medegeleefd, die ze heeft zien ontstaan en die er de verdediging van op zich heeft genomen voor het lagere rechtscollege.

Het zou de kosten ten laste van den belanghebbende ook in groote mate verhoogen wan-

(1) Journal des tribunaux 1938, kol. 781.

neer het belangrijk werk van voorbereiding en onderzoek, dat door den advocaat van eersten aanleg is gedaan geworden, opnieuw zou dienen te gebeuren door een ander raadsman voor het Hof van Beroep.

En eindelijk, wat de practische verwezenlijking van die gedachte betreft, vraagt men zich af welke nuttige bijstand het overgroot aantal advocaten bij het Hof van beroep te Brussel zou kunnen verleen en aan de advocaten uit de Vlaamsche provinciën. In deze laatste is, ingevolge de wettelijke regeling, de proceduur uitsluitend Nederlandsch en ieder weet toch dat, tusschen de advocaten bij het Hof van beroep te Brussel, diegenen die behoorlijk Nederlandsch kennen, nog steeds tot de groote zeldzaamheden behooren. Men vraagt zich af wat er zou worden van de rechtsbedeeling ten aanzien van de Vlaamsche rechtsonderhoorigen wanneer hunne dossiers zouden moeten toevertrouwd worden aan Vlaamschonkundige en in het Fransch pleitende Brusselsche confraters.

En dat men niet kome beweren dat men de tusschenkomst van de advocaten van eersten aanleg eigenlijk niet wil uitschakelen, maar dat men het enkel wenschelijk zou vinden dat zij zich zouden doen bijstaan door een advocaat ingeschreven bij het Hof van beroep. Deze rede-neering is nog minder te verdedigen dan de vorige. Waarom zou er een advocaat bij het Hof van Beroep moeten komen post vatten naast den advocaat van eersten aanleg om, na dezes uitvoerig betoog, nog enkele woorden uit te spreken, die enkel tijdverlies zouden zijn. Welke armzalige figuratie zou zulks niet worden! Men kan zich voorstellen hoe misschien in beroep enkele confraters zonder zaken er zich een specialiteit zouden van maken om als «planton» plaats te nemen naast de advocaten van eersten aanleg die werkelijk de zaak zouden behandelen.

Heel deze geschiedenis zou enkel kunnen leiden tot een werkelijk potsierlijk vertoon dat de waardigheid van de rechtsbedeeling in groote mate zou schaden, dat het vertrouwen zou schokken en dat op alle gebied, maar vooral op het gebied der confraterniteit tusschen de advocaten, het allererbarmelijkste gevolg zou hebben.

Wanneer een advocaat van eersten aanleg het nuttig oordeelt zich in beroep te doen bijstaan door een confrater die gespecialiseerd is in sommige vraagstukken, zal hij hiertoe vrij-

willig en na overleg met zijn klient het noodige initiatief nemen. Zulks zal soms gebeuren in zeer belangrijke zaken, doch zal in de meeste gevallen overbodig zijn.

Maar of deze bijstand noodzakelijk zal dienen verstrekt te worden door een advocaat bij het Hof van Beroep is ten eerste de vraag. Zoo is het b.v. vanzelfsprekend dat aan een groote balie als deze van Antwerpen de specialisten van het zeerecht, op dit bijzonder gebied, heel wat meer ondervinding en beslagenheid hebben dan de meeste advocaten van het Hof van beroep.

Elke beperking van de vrije vertrouwenskeuze is op dit gebied uit den booze en kan enkel ingegeven zijn door egoïstische en werkelijk niet hoogstaande motieven, die niet waardig zijn van den confraterneele geest die tusschen al de Belgische advocaten dient te heerschen en ook altijd geheerscht heeft.

Het hoeft dus scherp naar voren gebracht dat alle pogingen in dien zin zullen leiden tot heftig verzet en men vraagt zich af of het wenschelijk kan geoordeeld worden dat er zich aldus in den schoot van de gansche balie van het land een zoo pijnlijke strijd zou ontketen.

Ik twijfel er geen oogenblik aan dat het Verbond van Advocaten, voortbouwende op den confraterneele geest die gedurende jaren in heel deze gemeenschap heeft geheerscht, met hardnekkigheid zal eischen dat er aan den bestaanden toestand ten aanzien van de advocaten bij de rechtbank van eersten aanleg niets mag gewijzigd worden en dat het zonderling crisisfenomeen, dat zelfs advocaten zoover gaan in hun eigen midden den arbeid van den eene te willen uitschakelen in het materieel voordeel van den andere, definitief den kop zal ingedrukt worden.

Mocht de minste twijfel desaangaande voorkomen dan dient er onmiddellijk geageerd om een koninklijk besluit te zien uitvaardigen dat op dit punt de toestanden in het reine zal trekken en de volstreckte gelijkheid van al de Belgische confraters op klare en uitdrukkelijke wijze zal waarborgen. En mocht de uitvoerende macht in gebreke blijven dezen maatregel te nemen, dan zal er zonder twijfel in het Parlement een overgroote meerderheid worden gevonden om dezen rechtvaardigen en billijken maatregel op wetgevende wijze te doen vastleggen.

* * *

Doch laten we te dezer gelegenheid even in rechte onderzoeken op welke gronden de beweringen van degenen die de advocaten van eersten aanleg zouden willen weren uit het pretoorium van het Hof, dan wel steunen. Een tekst uit ons positief recht, die dit verbod zou opleggen, bestaat er niet en dat de practijk steeds de volstreckte vrijheid van het pleidooi van alle advocaten heeft erkend weet iedereen.

Welke archaische argumenten gaat men dan opgraven om het doel dat men nastreeft te bereiken. Men steunt zich op het art. 12 van het K. B. van 5 Augustus 1836, dat luidt als volgt: « Les avocats inscrits au tableau dans les villes où siègent les cours d'appel, peuvent plaider devant toutes les cours et tous les tribunaux du Royaume ». Over de advocaten ingeschreven bij de rechtbanken van eersten aanleg wordt niet gesproken. Er wordt geenszins gezegd dat zij uitsluitend bij deze rechtbanken zouden mogen pleiten en zelfs ook niet dat zij aldaar het recht tot pleiten hebben.

De conclusies die uit dit stilzwijgen getrokken worden zijn verschillend. De Pandectes belges V^o Avocat près les cours d'appel, zien in dit stilzwijgen enkel een vergetelheid en zeggen (Nr 105) « mais on est unanime à n'y voir qu'une omission et on admet que les avocats étrangers au ressort peuvent plaider tant en appel qu'en première instance. ». Dit is ook de meening van Edmond Picard, die zegt: « Les magistrats sont unanimes à n'y voir qu'une omission et admettent sans difficulté les avocats étrangers au ressort à plaider devant eux ». (Manuel pratique de la profession d'avocat, blz. 224).

Het Répertoire pratique V^o Avocat Nr 200 schijnt van meening dat men, streng genomen, dit stilzwijgen ten nadeele van de advocaten van eersten aanleg zou kunnen uitleggen, doch voegt erbij « cependant une tolérance s'est établie qui les met au même rang que les avocats à la Cour d'appel et ceux-ci par esprit de confraternité ont admis cet usage ».

Douxchamps in zijn « Profession d'avocat et d'avoué » is wederom een andere meening toegedaan. Hij kan niet aannemen dat het hier een vergetelheid zou gelden en hij maakt een onderscheid dat ons zeer dicht bij de waarheid schijnt te staan. Ziehier hoe hij zich uitdrukt (blz. 202): « Mais ce texte de l'art. 12 a une portée plus grande que celle qui lui est attribuée. Par avocats des villes où siège une cour d'appel,

» *il faut entendre les avocats ayant prêté serment devant une cour d'appel*. Ces avocats peuvent plaider partout, tandis que nous contestons en vertu de l'art. 12 le même droit à l'avocat qui aurait simplement prêté serment devant un tribunal de première instance. Cet avocat ne peut plaider que devant le Tribunal où il a prêté serment ». Dit is ten minste een onderscheid dat rust op juridische gronden.

Het staat nu vast dat in den beginne van het onafhankelijk bestaan van ons land het aangenomen was dat een advocaat naar keuze den eed mocht afleggen ofwel voor het Hof van Beroep ofwel voor de Rechtbank van eersten aanleg. Een arrest van het Hof van Beroep te Brussel in datum van 18 Juli 1832 (Pas. 1832, blz. 226) beslist, na uitvoerige beschouwingen, dat een advocaat, die zijn eed heeft afgelegd voor een Rechtbank van eersten aanleg, niet mag pleiten voor het Hof, tenzij hij opnieuw den eed voor een der Hoven van beroep van het land aflegt. Het gold hier een geval van zekeren Mr. Jaspin die, na den eed te hebben afgelegd voor de Rechtbank van Kortrijk, zich aanbood voor het Hof van beroep te Luik en daar niet tot het pleidooi werd toegelaten.

Ook de Pandectes belges V^o Avocat près les cours d'appel Nr 37 zeggen wat betreft de eedaflegging: « La réception a lieu en audience publique de la cour ou du tribunal auprès desquels le récipiendaire se propose d'exercer ».

Volgens de vroegste Belgische rechtspraak was dus het criterium het al of niet afleggen van den eed voor het Hof. Het is stellig tengevolge van deze rechtspraak dat het sedert de eerste jaren van de Belgische onafhankelijkheid uitgesloten bleef dat een advocaat nog den eed voor een rechtbank aflegde. De eedaflegging heeft zich steeds voorgedaan voor het Hof en vandaar dat ook nooit meer betwistingen zijn kunnen oprijzen die zich in 1832 nog hebben voorgedaan.

De verdedigers van het systeem dat wij bestrijden, gaan dus wel verre in de interpretatie van het positief recht wanneer zij in het besluit van 1836 willen lezen dat advocaten ingeschreven bij de rechtbanken van eersten aanleg die echter hun eed voor het Hof hebben afgelegd, niet voor het Hof zouden mogen pleiten.

Wordt eindelijk in positief recht alle twijfel

niet opgeheven wanneer men kennis neemt van het K. B. van 19 Juli 1935 dat een wijziging toebrengt aan het oud Besluit van 1836 en dat in een nieuw art. 12bis de advocaten ingeschreven op de tabel der orde bij het Hof van beroep of bij de rechtbank van eersten aanleg volstrekt op gelijke lijn stelt en voorziet dat ze beide kunnen pleiten voor colleges in een ander rechtsgebied, maar hen dan onderwerpt aan de tucht van het gebied waar ze pleiten en als sanctie voorziet dat hun verbod kan worden opgelegd op te treden voor die jurisdicties waar ze overtredingen op de tucht zouden begaan hebben.

Deze regel en deze sancties lossen volledig het vraagstuk op en de twijfel die vroeger misschien kon bestaan is door dit jongste besluit volledig uitgeschakeld.

Des te zekerder is dit besluit nog, wanneer men nagaat in welken geest het besluit van 1936 is genomen, namelijk een geest van volstreekte reactie tegenover de betreurenswaardige toestanden die zich te voren in Frankrijk hadden voorgedaan en waardoor de vrijheid van het pleidooi der advocaten volledig werd verlamd.

Immers, wanneer in de oudste Fransche traditie werd aangenomen dat, zooals Merlin het zegt: de advocaat « avait le globe pour territoire » liet art. 10 van het Decreet van 1810 enkel toe aan de advocaten ingeschreven bij het Hof, te pleiten binnen de omschrijving van dit Hof en aan deze ingeschreven bij de rechtbanken van eersten aanleg enkel voor de arrondissementsrechtbanken en voor het Assisenhof. Om buiten dezen engen kring te pleiten diende men de toestemming te bekomen van den Minister van Justitie.

De advocaten bij het Hof zoowel als deze bij de rechtbanken hadden zich ten eerste over deze regeling te beklagen en men hoeft desaan gaande slechts de jammerklachten te lezen van Dupin in zijn verzamelwerk getiteld « Profession d'avocat », hoofdzakelijk in het negende hoofdstuk « Entraves au libre exercice de la profession d'avocat », waarin hij in striemende bewoordingen het Decreet van 1810 hekelt en in romantsche ontboezemingen den verschrikkelijken toestand beschrijft van den klient die vertrouwen schenkt aan den advocaat zijner keuze en die verplicht wordt zijn verdediging aan een anderen raadsman toe te vertrouwen, omdat de beperkingen opgelegd door het Decreet van 1810 zijn raadsman niet toelaten voor

alle hoegenaamde rechtsmachten te pleiten. Het doet ons nu glimlachen wanneer wij Dupin daarbij op hoogen, toon hooren verklaren: « Charlotte Corday ne redoutait pas la mort; » elle redoutait une défense indigne de son caractère ». Deze holle romantiek schildert echter den geest van verzet die zich in heel de rechtswereld had voorgedaan tegenover de beperkingen van de vrijheid der advocatuur.

Het Belgisch besluit van 1836 was, zooals Edmond Picard het onderlijnt, een reactie tegen de banden die het keizerlijk regime aan de advocatuur had opgelegd. Men wilde niet meer de enge gebondenheid, men wilde de vrijheid *en men wilde ze voor iedereen*. Het was vooral het verbod opgelegd aan de advocaten bij de Hoven van beroep om voor andere hoven te pleiten zonder toestemming van den Minister, dat het verzet had gaande gemaakt en het is dan ook zeer begrijpelijk dat het besluit van 1836 in zijn art. 12 uitdrukkelijk deze advocaten vermeldt. Doch de geest was dezelfde voor allen, het was de heerlijke vrijheids- en onafhankelijkheidsgeest die bij het begin van het bestaan van ons land zoo breed zijn vleugels had uitgeslagen en die er niet aan dacht, zooals dit thans door sommigen mogelijk geacht wordt, de vrijheid van den eenen advocaat ten nadeele van deze van den andere, te beperken.

Wanneer wij dus positiefrechtelijk de zaak onderzoeken, vinden wij geen enkele wettekst en ook geen enkel commentaar of zelfs geen denkbare juridische grond die het verbod op eenige wijze rechtvaardigen. Wanneer wij dan staan voor een honderdjarig gebruik, waarbij er aan dergelijk verbod zelfs geen oogenblik gedacht is, moeten wij toch bekennen dat de pijnlijke pogingen die thans door sommige advocaten niet enkel om de vrijheid der confraters te beperken, maar ook om de confraterniteit een doodelijken slag toe te brengen, werkelijk een triestig effect maken. Het is noodig zulks scherp te zeggen en desnoods alle pogingen aan te wenden om dergelijke drijfverijen onschadelijk te maken.

* * *

Deze kwestie is vandaag des te actueeler nu de commissies van den Senaat zich bezighouden met het uitwerken van het wetsontwerp tot oprichting van een Raad van State. Waar men zoo voortdurend heeft verklaard dat dit belangrijk college heelemaal zou opgericht worden in

een modernen geest, dat hoofdzakelijk het zoeken van het recht zou vooropgesteld worden en dat alle hinderpalen van proceduur, die een zoo verdorrende werking hebben op de rechtspraak van ons Hof van Verbreking, zouden worden uitgeschakeld, is men toch op de gedachte gekomen voor den Raad van State een speciale balie in te richten en aan enkele confraters het monopolie te verzekeren om de zaken voor dit college te behandelen.

Er is daartoe geen enkele reden. Men kan zich volstrekt niet indenken dat de eenvoudige proceduur die zal worden gehuldigd speciale bevoegdheden zou vereischen. Het administratief recht is een wetenschap die op onze universiteiten meer en meer wordt beoefend, waarvan het aantal specialisten met den dag stijgt en er kan dus geen grond gevonden worden om een speciale balie in te richten, tenzij denzelfden geest van enghartigheid en gemis aan confraterniteit die sommige leden der balie van de hoofdstad ertoe aanzet in hun eigen belang een nieuw monopolie te zien tot stand komen. Volkomen rechtmatig is dan ook het verzet tegen deze poging en het hoort aan het Verbond der Belgische Advocaten, dat de belangen van al de confraters uit heel het land verdedigt, aan den wetgever zijn stem te laten hooren en zijn invloed in de weegschaal te werpen om dezen nieuwen onnuttigen aanval op de gelijkheid tusschen de advocaten te doen mislukken.

En mocht, onmogelijkerwijze, toch tot de oprichting van dergelijke bijzondere balie besloten worden onder voorwendsel dat de leden ervan een bijzondere bevoegdheid moeten bezitten in administratiefrechtelijke vraagstukken, dan dient deze balie aangeworven niet enkel te Brussel, doch in al de gedeelten van het land, opdat in elk centrum beroep op een specialist zou kunnen gedaan worden. Het doel blijft echter met hardnekkigheid de oprichting van deze speciale balie, die ingegeven is door het archaische Fransche voorbeeld, te bestrijden.

Op elk gebied dient de gelijkheid tusschen de confraters absoluut te zijn en dienen allen het recht te hebben hun zaken voor alle juridicties te verdedigen; dit eischt niet enkel de confraterniteit, dit eischt de eenvoudige rechtvaardigheid.

* * *

Waar wij hier op het terrein staan van het gemis aan solidariteit en aan confraterniteit is het wenschelijk ook nog een woord te zeggen

over het vraagstuk der betaling van de honorarissen voor de door de advocaten gepresteerde diensten.

Het zou schijnheiligheid zijn te beweren dat wij thans nog het oorspronkelijk Romeinsch begrip van het honoraris kunnen huldigen en niemand zal er zich voor schamen te erkennen dat de advocatuur een beroep is waarvan de gene die het beoefent rechtmatig mag verlangen dat hij er ook zou kunnen van leven.

Dat de onbaatzuchtigheid een van de grondregels van dit beroep blijft wordt dagelijks op bescheiden wijze door zoovele advocaten bewezen. Er is er geen die zal weigeren voor een behoeftige kosteloos op te treden en de organisatie van den kosteloozen rechtsbijstand legt aan de advocaten een zware taak op die ze met veel liefde vervullen.

Doch het is een feit dat in zeer vele gevallen de advocaat, ondanks al de moeite die hij zich getroost om een zaak te verdedigen, zeer dikwijls heeft af te rekenen met groote ondankbaarheid vanwege den klient. Deze ondankbaarheid mag geenszins aangemoedigd worden. Het vraagstuk van de betaling der honorarissen en van de middelen die kunnen aangewend worden om de gepresteerde diensten te zien vergoeden is natuurlijk van zeer delicaat aard, doch er dient in deze crisisperiode openlijk over gesproken te worden en de normen die op dit gebied dienen te gelden moeten openhartig en zonder schroom worden gesteld.

De klassieke regel dat de advocaat een klient die ondankbaar is en hem weigert te honoreeren eenvoudig dient te misprijzen, kan stellig in onze dagen niet meer gelden en geldt ook sedert lang niet meer in de praktijk. De Raden der Orde laten regelmatig toe aan de advocaten te dagvaarden om betaling van hun honorarissen te bekomen, mits daarbij natuurlijk den noodigen tact aan den dag te leggen. Doch deze processen voor de rechtbank zijn steeds uiterst pijnlijk en het is wenschelijk in het hooger belang van de advocatuur in het algemeen dat ze in de mate van het mogelijke zouden kunnen vermeden worden.

Daarom zou het doelmatig zijn dat het Verbond der Belgische Advocaten het initiatief zou nemen om aan elke balie een algemeen stelsel van arbitrage te zien huldigen voor de betwistingen betreffende het honoraris. Op vraag van den confrater of van dezes klient zou er door de zorgen van de Raden der Orde

een van hunne leden moeten gelast worden om als scheidsrechter op te treden en in de meeste gevallen, wanneer de stokhouders zulks aanmoedigen, zullen de klient en de advocaat beiden bereid gevonden worden om het scheidsrechterlijk contract te ondertekenen waarna dan door den scheidsrechter tegelijkertijd het honoraris zal worden vastgesteld en een scheidsrechterlijke uitspraak zal worden uitgebracht. Deze proceduur zou van aard zijn vele pijnlijke processen te vermijden.

Wanneer thans onze Raden der Orde gelast zijn met het taxeren van sommige staten, doet er zich bij vele een zeer lofwaardige scrupule gelden. Het komt er voor de raden vooral op aan de zedelijke grootheid van de advocatuur hoog te houden, haar onbaatzuchtigheid voorop te stellen en, bezield met deze uitstekende inzichten, komt men er zeer dikwijls toe de in rekening gebrachte honoraria te verminderen, al ware het maar in geringe mate.

Ieder zal het uitstekend vinden dat klaarblijkelijk overdreven honoraria in ernstige mate worden besnoeid en het is zelfs voorgekomen dat advocaten disciplinair werden vervolgd om op onredelijke wijze hun honoraris te hebben overdreven. Maar wanneer het bedrag in geringe mate overdreven wordt geacht, zouden de Raden toch uiterst omzichtig moeten zijn. De vermindering van een vastgesteld honoraris is erg kwetsend voor een advocaat en het is zoo uiterst moeilijk aan degenen die de zaak niet mede beleefd hebben, nauwkeurig af te wegen welk juist het belang is van de gepresteerde plichten. In zekere gevallen schijnen wel sommige Raden der orde, gedreven door uiterst lofwaardige scrupules, al te gemakkelijk, al ware het maar principieel, een zekere vermindering toe te passen. Deze geest kan niet gelukkig genoemd worden. Waar er zich geen klaarblijkelijke overdrijving voordoet of waar twijfel zou kunnen bestaan omtrent het juist bedrag, dient de staat aangenomen te worden.

Het zal geenszins schaden aan de waardigheid en het prestige van de balie wanneer bij het beoordeelen der honoraria ook wordt gedacht aan de standing die een advocaat bekleedt in het maatschappelijk leven en onze Belgische advocatuur zal geenszins beschaamd moeten zijn, wanneer de door haar in rekening gebrachte honoraria worden vergeleken met deze die gebruikelijk zijn in de ons omringende landen.

* * *

ONRECHTMATIGE FISCALITEIT

Over dit punt zal ik slechts enkele woorden zeggen daar het verslag van Mr. Van Hemelryck volledig aan dit vraagstuk wordt gewijd.

Nochtans zou in een algemeen overzicht van de oorzaken der economische crisis aan de balie misschien in de allereerste plaats dienen gewezen op den bestaanden toestand op fiscaal gebied, waar de advocaten belast worden op een zwaardere wijze dan de andere schatplichtigen en waar in het fiscaal systeem niet in het minst rekening wordt gehouden met de enorme beleggingen die de juridische studiën en de lange onvruchtbare jaren voor het patrimonium van den advocaat beteekenen en waarin ook geen enkele modaliteit is voorzien om op eenige wijze rekening te houden met de opofferingen die een advocaat zich moet getroosten om zich een behoorlijken ouden dag te verzekeren.

Reeds lang zijn deze onrechtmatigheden in het licht gesteld geworden. Het goed recht staat hier zoozeer aan de zijde der balie dat een doelmatige actie van het Verbond noodzakelijkerwijze met gunstigen uitslag dient bekroond te worden.

BESLUIT

Als besluit van dit overzicht zou ik in de eerste plaats enkele algemeene principes willen stellen die heel de kwestie volledig beheerschen :

1) volledige gelijkheid tusschen alle advocaten van België voor de uitoefening van hun beroep;

2) volledig monopol voor de advocatuur voor het behandelen van alle hoegenaamde juridische vragen en betwistingen en wettelijke bescherming van dit monopol.

3) Verplichte vertegenwoordiging van alle partijen voor alle juridicties.

4) Uitsluitend monopol van alle vertegenwoordiging in rechte voor de advocaten.

Deze principes zullen logisch na zich slepen de volledige verantwoordelijkheid van den advocaat bij de uitoefening zijner beroepsplichten.

Het zijn beginselen die stellig van aard zijn om in ernstige mate bij te dragen tot de verbetering van den materieelen toestand der balie, doch het zijn ook alle beginselen die, zooals hooger werd uiteengezet, van groot belang zijn voor de gemeenschap.

En wanneer voor de werking van het Verbond

der Belgische Advocaten hieruit conclusies dienen getrokken te worden voor onmiddellijke actie, zouden wij deze als volgt kunnen samenvatten :

1° Het is wenschelijk dat een ingangsexamen tot de Universiteit zou worden ingericht om zekere elementen die niet geschikt zijn hogere studiën te doen, den toegang tot de Universiteit te ontzeggen.

2° Op de universiteiten dienen de studiën van de rechten met een jaar verlengd; de candidatuur in de rechten dient terug te worden ingericht en drie volle jaren dienen besteed aan het doctoraat, wat de volledige rechtstudiën op zes jaar zou brengen.

3° De universiteiten zouden er moeten over waken dat voor de studenten in de rechten de persoonlijke arbeid in groote mate zou in aanmerking komen voor den uitslag van het examen; schriftelijke proeven zijn hierbij onontbeerlijk en een grootere strengheid zou in het algemeen dienen aan den dag gelegd.

4° Ten einde de overbevolking aan de balie te vermijden dienen er breede uitwegen opengesteld voor de dokters in de rechten wien het niet mogelijk is aan de balie te blijven; hierbij dienen in de eerste plaats in aanmerking te komen buiten de hogere ambten in de administratie, de belangrijke ambten in de koloniën alsook de plaatsen van griffier en commissaris van politie.

5° Er dient voor gezorgd dat het wetsvoorstel Huart tegen de onwettige uitoefening van het beroep van advocaat zoo spoedig mogelijk gestemd worde, met dien verstande dat ook voor de zaken van minder belang de tusschenkomst van de zaakwaarnemers wordt uitgeschakeld.

6° De Raden der Orde dienen zich te verzetten tegen de medewerking van advocaten aan georganiseerde consultatiebureelen.

7° De beroepsbedrijvigheid van de advocaten dient op zeer breede wijze omschreven te worden en hun tusschenkomst in alle mogelijke betwistingen van administratieven, fiscaal en sociaal aard dient aangemoedigd te worden in de plaats van verboden.

8° Een van de gewichtigste belangen van de advocaten is de afschaffing van de tusschenkomst der pleitbezorgers in burgerlijke zaken.

9° Het is wenschelijk dat de partijen in alle

burgerlijke zaken verplicht worden door een advocaat te worden bijgestaan of vertegenwoordigd.

10° Aan de advocaten dient het monopolie van de vertegenwoordiging toegestaan.

11° Ook in strafzaken zou de mogelijkheid van vertegenwoordiging der partijen in belangrijke mate dienen uitgebreid te worden, nl. tenminste tot alle zaken waarin geen onderzoek is bevolen geworden.

12° De associatie van de advocaten dient te worden toegelaten.

13° De stage dient hervormd door een veel strenger toezicht van de Raden der Orde met weigering van inschrijving op de tabel van advocaten wanneer de stage niet op grondige wijze werd verricht.

14° De Raden der Orde zouden strenger dienen op te treden tegen alle confraters die er in toestemmen te pleiten voor zaakwaarnemers.

15° De gelijkheid van alle advocaten om te pleiten zoowel in eersten aanleg als in beroep dient op de stelligste wijze erkend; de strekking om de pleidooien voor het Hof te verbieden aan advocaten van eersten aanleg steunt op geen enkelen rechtsgrond, is op maatschappelijk gebied niet te verantwoorden en is op de grofste wijze in strijd met de confraterniteit.

16° Bij de oprichting van een Raad van State bestaat er niet de minste aanleiding een speciale balie in het leven te roepen. Mocht zulks toch gebeuren, dan dient deze balie niet enkel samengesteld uit advocaten uit de hoofdstad, doch uit specialisten uit alle deelen van het land.

17° De advocaten zijn gerechtigd betaling van hun honorarissen te vorderen. Het zou doelmatig zijn bij elke balie een systeem van arbitrage in te richten om desaangaande processen voor de Rechtbank te vermijden.

18° Bij de taxatie der staten van honoraris dienen de Raden der Orde zich toe te leggen op het verwezenlijken van een gepast evenwicht tusschen de onbaatzuchtigheid van den advocaat enerzijds en anderzijds zijn standing in de maatschappij.

19° Hervorming der fiscale wetgeving om ten aanzien van den advocaat fiscale rechtvaardigheid te bekomen is dringend geboden.

Abonneert U op "Rechtskundig Weekblad" !

Beschouwingen over den toestand der advocaten op fiscaal gebied.

door Mr M. Van Hemelrijck, Adv. bij het Hof van Beroep te Brussel.

In onze moderne staten beoogt het belastingstelsel hoofdzakelijk een verdeling der openbare lasten onder de belastingsschuldigen naar gelang hun economisch vermogen.

Het principe dat bij gelijke inkomsten evenveel belasting moet worden betaald is niet in tegenstrijd met de progressiviteit van het aanslagpercentage (Verbreking, 5 Maart 1923; Pas. I, 220) en ook niet met het onderscheid dat normaal wordt gemaakt naar den oorsprong en den aard van het belastbaar inkomen.

Het principe der gelijkheid in zake belasting dat werd vastgelegd in de fransche constitutie van 1791 in art. 13, dat bijna in al de grondwetten voorkomt en ook in onze Grondwet in art. 112, berust op historischen grond. Het is de uiting eener reactie; het sluit alle territoriale en individueele voorrechten uit.

Wat sommige categorieën belastingplichtigen betreft, o.m. de advocaten, wordt dit principe op grove wijze overtreden; « en » zegt Senator Barnich in zijn verslag tot den Senaat (blz. 21, n° 77, Senat. Doc. 1936-1937) « het moet geen verwondering baren dat categorieën lastenbetalers verzet aantekenen tegen de voorrechten verleend aan andere categorieën, bedrog plegen en dat, ten slotte, de schatkist wordt geschaad ». Zoo is het dat Professor Coart-Frésart, Koninklijke Commissaris ter vereenvoudiging van het belastingstelsel, in zijn verslag, blz. 118 en 119, heeft kunnen zeggen dat bij gelijke inkomsten, voor deze die een vrij beroep heeft, de staatsbelasting op de inkomsten met 140 % wordt verhoogd, terwijl deze verhooging slechts 30 % bedraagt voor den bezoldigden of gepensioneerden ambtenaar en dan nog voor zooveel deze niet tot een der categorieën behoort die van de bijzondere gemeenteopcentiemen ontslagen zijn. Professor Coart-Frésart geeft dan de volgende cijfers : waar de bezoldigde 130 betaalt, betaalt het vrij beroep $100 + 40 + 100 = 240$ en de nijveraer of handelaar $100 + 10$ (art. 35, par. 5) $+ 40 + 100 = 250$. Hij aanziet deze ongelijke behandeling als de oorzaak van groote misnoegdheid en wijst op de noodzakelijkheid

eener hervorming. Het probleem behoort echter tot de provinciale en gemeentelijke fiscaliteit en daarom heeft de Koninklijke Commissaris het niet verder behandeld.

De onrechtmatige gevolgen van de toepassing der wet blijken uit de volgende cijfers die aangeven hoe gelijke inkomsten op verschillende wijze worden belast naarmate het gaat over een bevoorrechten of een onbevoorrechten belastingbetaler.

Bedrag der inkomsten	Inkomstenbelasting	
	Bezoldigde	Advocaat
50.000 Fr.	3.400 Fr.	7.965 Fr.
100.000 Fr.	10.000 Fr.	20.000 Fr.
200.000 Fr.	25.000 Fr.	54.000 Fr.
300.000 Fr.	41.000 Fr.	80.600 Fr.

Dit zijn de cijfers die Senator Barnich in zijn verslag (loc. cit.) als voorbeeld vermeldt.

In de « Journal des Tribunaux » nummer 3557 van 8 Januari 1939, in het artikel « La Question Fiscale » vergelijkt Confrater Marcel Feye de bedrijfsbelasting die van den advocaat en van den bezoldigde worden gevraagd voor een gelijkstaand inkomen van 100.000 Fr. en van 200.000 Fr.

a) Netto beroepsinkomsten van 100.000 Fr.
(bedrijfsonkosten afgetrokken; zonder rekening te houden met de familielasten)

Bedrijfs- belasting	Advocaat	Bezoldigde	Verschil
16.250 Fr.	9.100 Fr.	7.150 Fr.	
Crisistaxe	3.500 Fr.	3.500 Fr.	—
Supertaxe	1.700 Fr.	1.700 Fr.	—
	21.450 Fr.	14.300 Fr.	

b) Idem voor beroepsinkomsten van 200.000 Fr.

Bedrijfs- belasting	Advocaat	Bezoldigde	Verschil
42.500 Fr.	23.800 Fr.	18.700 Fr.	
Crisistaxe	8.000 Fr.	8.000 Fr.	—
Supertaxe	8.700 Fr.	8.700 Fr.	—
	59.200 Fr.	40.500 Fr.	

Terecht mag dus gezegd worden dat de belastingen ten nadeele der advocaten op onrechtmatige wijze worden verdeeld. In den

huidigen stand onze fiscale wetgeving worden sommige categorieën belastingbetalers bevoorrecht.

Deze ongelijkmatigheid vindt haren oorsprong in art. 83, par. 1 der samengeordende wetten op de inkomstenbelasting. Het luidt als volgt : « De provinciën en de gemeenten kunnen gemachtigd worden tot het heffen van opcentiemen op de belastingen op de inkomsten of van soortgelijke taxes op de grondslag of op het bedrag van die belastingen.

» Uitzondering geldt echter wat betreft :

» 1°

» 2°

» 3° De bedrijfsbelasting afgehouden bij hunne uitbetaling van de wedden, loonen en pensioenen der belastingplichtigen bedoeld onder 2°, littera's a en b van par. 1 van art. 25;

» 4°

De onder 3° bedoelde belastingplichtigen zijn : Art. 25, § 1, 2°

« a) alle personen bezoldigd door een derde, » zonder verbonden te zijn door een aannemingscontract, met inbegrip van de verkrijgers van pensioenen of lijfrenten;

» b) de beheerders, commissarissen of vereffenaars van de vennootschappen op aandelen, met inbegrip van de gouverneurs, bestuurders, regenten, censoren en andere die soortgelijke ambten vervullen als deze belastingplichtigen. »

Deze categorieën belastingbetalers ontsnappen dus aan de provinciale en gemeentelijke opcentiemen die in feite de inkomstenbelasting der vrije beroepen verdubbelen.

Ter verrechtvaardiging van dit stelsel wordt bijzonder aangevoerd dat nijveraars, handelaars en vrije beroepen het al te gemakkelijk hebben om een deel hunner winsten of bedrijfsinkomsten door niet inklaring aan de belasting te onttrekken. Dergelijke wetgeving die van meet af het bedrog veronderstelt is in rechte niet te verrechtvaardigen. Een gelijk aanslagpercentage gepaard met verscherping van het toezicht waar ontduiking kan gevreesd worden ware beter aan te nemen en ook te verkiezen.

Wanneer de wet van 28 Juli 1938 « tot verzekering van de juiste heffing van belastingen » hare doeleinden zal bereiken en het fiscaal bedrog voor iedereen praktisch zal uitgesloten zijn, zal men dan mogen verwachten dat de gelijkheid, wat de belasting betreft, tusschen

de bezoldigden en de vrij beroepen zal hersteld worden door afschaffing der excepties in zake provinciale en gemeentelijke opcentiemen ?

Intusschen is het niet te betwijfelen welke de houding van den fiscus zou zijn tegenover den belastingplichtige die het recht zou inroepen om slechts de helft zijner werkelijke inkomsten op te geven om aldus ten zijnen voordeele de fiscale gelijkheid te herstellen.

Terloops kan men er ook op wijzen dat voor de bezoldigden even als voor de vrij beroepen het vijfde deel der beroepsinkomsten forfaitair wordt aanzien als beroepsuitgaven. Daar in feite de beroepsuitgaven der bezoldigden onbeduidend zijn en deze der advocaten niet zelden het vijfde der inkomsten overtreffen, mag men zeggen dat ook uit dien hoofde de bezoldigden van een aanzienlijke ontlasting genieten.

De natuur der inkomsten der vrij beroepen in 't algemeen en der advocaten in 't bijzonder verrechtvaardigt de hooge belasting niet, wel integendeel ! In een goed opgebouwd fiscaal stelsel is het aanslagpercentage grooter voor de inkomsten van kapitaal dan voor de inkomsten van handarbeid of van geestesarbeid. De inkomsten van gemengden aard, opbrengst van kapitaal en arbeid tegelijk, worden aan een middelmatig tarief onderworpen. « Dans les revenus provenant du travail, il y a une partie qui est nécessairement destinée à l'épargne pour les vieux jours et qui, à proprement parler, n'est pas disponible; l'impôt ne doit pas pouvoir la frapper. Au contraire, dans le revenu provenant des capitaux il n'y a aucune partie qui soit destinée nécessairement à l'épargne » (G. Jèze, Cours de finances publiques, 1933, blz. 94. Wagner, Science des Finances, II, blz. 260).

De beroepsinkomsten van den advocaat zijn voorzeker de vrucht van zuiver intellectueelen arbeid en deze beschouwing alleen zou reeds moeten volstaan opdat het eereloon aan geen uitzonderingstarieven zou onderworpen worden. Wanneer men daarbij wil opmerken dat tot vijfendertigjarigen leeftijd de beroepsinkomsten van den advocaat onbeduidend zijn (Rede van H. Botson, Adv. bij het Hof van Beroep te Brussel, Dec. 1938) en in een betrekkelijk heel korte tijdspanne voor den ouden dag moet worden gezorgd, dan moet men besluiten tot de onrechtvaardigheid van het huidig fiscaal stelsel.

Bij de bespreking van de wet van 28 Juli 1938

« tot verzekering van de juiste heffing van belastingen » heeft men verklaard dat de verscherping van het toezicht over de inkomsten der vrij beroepen een meeropbrengst voor de schatkist zou opleveren van 15 miljoen. Dit bedrag stemt overeen met 70 miljoen ontdoken inkomsten !

Dit is zuiver « a priorisme » dat allen grond mist. De werkelijke toestand der Balie is daar om dergelijke schattingen, wat de advocaten betreft, te logenstraffen.

In het « Bulletin de l'Institut de Recherches Economiques » van Februari 1939, « Les Finances Belges en 1938 », door Professor F. Baudhuin, vindt men een tabel, die de beroepsinkomsten opgeeft van de verschillende categorieën belastingbetalers voor 1938. De vrij beroepen staan aangeteekend voor 800 miljoen in een algemeen totaal van 50.950 miljoen. Vooraf geeft de schrijver blijk van een te betreuren « a priorisme » wanneer hij zegt « En ce qui concerne les bénéfices industriels ou commerciaux, les exploitations agricoles, les professions libérales, les chiffres fiscaux sont relevés par suite d'insuffisances évidentes dans les déclarations ». Aan de hand van het verslag van Professor Frateur en andere, « Etude économique de quelques exploitations agricoles belges » in het « Bulletin de l'Institut des Recherches Economiques », November 1935, kan men de waarde van deze schatting toetsen en

zeggen dat ze, wat betreft de landbouwexploitatie althans, totaal onjuist is vermits deze, naar de verslaggevers, met verlies sluiten. Wat de vrij beroepen aangaat kan men dienvolgens aan dergelijke schattingen slechts de waarde van loutere beweringen toekennen.

Als besluit worden de volgende wijzigingen aan den wettekst voorgesteld. Dank aan deze wijziging zouden de advocaten op gelijken voet gesteld worden met de bezoldigden. De beperking van de voorgestelde wijziging tot de personen die aan een wettelijk ingerichte tucht onderworpen zijn, is verrechtvaardigd door het feit dat de aanwezigheid dezer beroepstucht het toezicht vergemakkelijkt. Het toezicht dat door art. 6, § 1, al. 2 der wet van 28 Juli 1938 wordt ingericht voor de vrij beroepen die aan beroepstucht onderworpen zijn is immers minder rechtstreeksch dan dit der andere beroepen.

Voorgestelde wijzigingen.

1) Bij te voegen na het 3° van § 1 van art. 83 der samengeordende wetten.

« 4° De bedrijfsbelasting op de baten der vrij » beroepen bedoeld bij 3° § 1 van art. 25 wanneer » de personen die deze beroepen uitoefenen aan » een wettelijk ingerichte beroepstucht onder- » worpen zijn. »

2) Na 2° van § 3 van hetzelfde art. 83.

« 3° Een zelfde speciale taxe op de baten der » vrij beroepen bedoeld onder 4° § 1 hierboven. »

RECHTSPRAAK

315

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 18 Maart 1939.

Voorzitter : M. Simon.

Raadshereen : MM. Delvaux en Mommaert.

Pleiters : Mters De Loof en Karlin.

SCHULDVERNIUWING. — VERKLARING VAN VOORWERP. — VOORWAARDE. — BEWIJS.

Een schuldvernieuwing door verklaring van voorwerp geschiedt slechts wanneer de schuldenaar jegens een schuldeischer een nieuwe verbintenis heeft aangegaan en daartegenover van zijn vorige verbintenis ontslagen werd.

Het inzicht de schuldvernieuwing te bewerken moet duidelijk blijken uit de rechtshandelingen. Degene die beweert dat een schuldvernieuwing door verandering van voorwerp werkelijk tot stand kwam, draagt den bewijslast van deze verhandeling. Hij mag dit bewijs leveren door alle middelen van recht.

Pickery t/ Hollanders.

Overwegende dat appellant als eenige grief tegen het bestreden vonnis aanvoert dat de willekeurige ontkenning van de schuldvernieuwing, die naar zijn beweren, het vervallen teweeg bracht van het vonnis op 18 December 1931. verleend door de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, den eersten rechter er toe bewoog hem zijne vordering te ontzeggen ;

Overwegende dat tot staving van zijn grief appellant een overeenkomst inroept die door partijen den 13 Februari 1933 werd gesloten, waaruit hij wil afleiden dat appellant niet gerechtigd is voormeld vonnis ten uitvoer te doen brengen ;

Overwegende dat appellant zijn betoog vooral steunt op de navolgende bewoordingen van het contract : « Partijen zijn overeengekomen omtrent een minnelijke schikking voor slot van rekening. » Eerstgenoemde (appellant) bekend aan tweede genoemde (geintimeerde) ten dage van het hui-

dig contract de eenige forfaitaire som van 250.000 frank verschuldigd te zijn » ;

Dat echter dient opgemerkt dat blijkens een andere clause van de besproken overeenkomst, geïntimeerde enkel heeft bekend dat de schuld van eerstgenoemde tegenover hem zich beperkte tot 250.000 frank ;

Dat het opnemen in het contract van bewuste clausulen wier bewoordingen niet overeenstemmen het bestaan van het animus novandi twijfelachtig maken, des te meer dat de overeenkomst zelf niet de minste melding maakt van het vonnis der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen en van een afstand van het recht om dit vonnis ten uitvoer te brengen, wanneer indien partijen de ten processe bedoelde ten uitvoerlegging hadden willen onmogelijk maken, zij ongetwijfeld hun gemeenschappelijke bedoeling omtrent dit uiterst belangrijk punt met duidelijke bewoordingen hadden uitgedrukt ;

Dat naar den geest en den tekst der overeenkomst geïntimeerde geen andere bedoeling heeft gehad dan de betaling der schuld van appellant te vergemakkelijken, echter zonder afstand te doen van het recht waarover het geschil loopt ;

Overwegende dat uit de debatten is gebleken dat appellant volstrekt niets heeft gedaan om zich van zijn verbintenissen tegenover geïntimeerde te kwijten, zoodat deze ten einde raad zijnde, gebruik heeft gemaakt van het recht waarvan, zooals reeds is opgemerkt, hij nooit afstand deed ;

Om deze beweegredenen :

Het Hof, alle niet uitdrukkelijk toegewezen conclusies als ongegrond verwerpende, ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond, bevestigt het bestreden vonnis ; verwijst appellant in de op het hooger beroep ontstane gerechtskosten.

Bovenstaand arrest bekrachtigt een vonnis van de

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5e Kamer bis. — 14 April 1937.

Voorzitter : M. Verstraete.

O. M. : M. van Hille.

Pleiters : Mrs Wijnen en Hebbelynck.

Aangezien aanlegger verzet aangeteekend heeft tegen een op 27 November 1934 door de Rechtbank van Mechelen verleend vonnis, hetwelk een door verweerder vervolgd beslag onder derden geldig verklaarde ;

Aangezien aanlegger doet gelden dat het op 18 December 1931 door de Handelsrechtbank tegensprekelijk vonnis uitgesproken vonnis in uitvoering van hetwelk het beslag onder derden bekrachtigd werd, zonder waarde is, om reden dat op 13 November 1933 partijen een overeenkomst gesloten hebben welke een «novatio» der verplichtingen van aanlegger tegenover verweerder daarstelt ;

Aangezien verweerder ten stelligste betwist dat de door vonnis van 18 December 1931 uitgesproken

veroordeeling in een andere verbintenis op 13 November 1933 zou omgezet geweest zijn ;

Aangezien dient opgemerkt dat eene schuldvernieuwing door verandering van voorwerp slechts plaats grijpt wanneer de schuldenaar jegens den schuldeischer eene nieuwe verbintenis aangegaan heeft en daartegenover van zijne vorige verbintenis ontslagen wordt ;

Dat bovendien art. 1273 B.W. uitdrukkelijk vereist dat het inzicht van de schuldvernieuwing te bewerken duidelijk blijkt uit de rechtshandelingen die onder partijen geschied zijn ;

Aangezien de vooropgestelde overeenkomst van 13 November 1933 geen woord rept over het vonnis van 18 December 1931 en nog veel minder gewag maakt van een zoogezegde verzaking van wege verweerder aan het voordeel der bekomen veroordeeling ;

Dat bijgevolg indien aanlegger beweert dat er op 13 November 1933 een schuldvernieuwing door verandering van voorwerp werkelijk tot stand gebracht werd, hij den bewijslast ervan draagt en het hem behoorde door alle middelen van recht zijn bewering te staven (Planiol et Ripert T. VII. bl. 594 Nr 1269) ;

Dat aanlegger echter in gebreke blijft het minste bewijs voor te brengen of zelfs het minste aanbod van bewijs te doen, en dat bijgevolg hij verbonden blijft door de tegen hem uitgesproken veroordeeling ;

Aangezien er nog tegen de stelling van aanlegger kan bijgevoegd worden dat de verhoudingen tusschen partijen volkomen het «animus novandi» te keer gaan ;

Dat inderdaad aanlegger na de beteekening van het kwestieus vonnis op 20 November 1934, verre van onmiddellijk op te werpen dat die veroordeeling vervallen was, zich integendeel slechts getroost heeft aan te wenden dat de tegen hem ingestelde rechtspleging ten ongepasten tijde geschiedde daar hij juist de hoop koesterde kortelings zijne schulden tegenover verweerder te kunnen kwijten ;

Dat die houding ten overvloede bewijst dat aanlegger zich nooit bevrijd heeft geacht van de tegen hem op 18 December 1931 uitgesproken veroordeeling en dat de thans opgeworpen schuldvernieuwing slechts aangewend is om aan de gevolgen van het beslag tegen derden te ontsnappen.

Om deze redenen :

Gelet op het eensluidend advies van den heer Van Hille, Substituut van den heer Procureur des Konings, alle andere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende ;

De Rechtbank verleent akte aan verweerder dat hij den eisch en tegeneisch schat voor wat den aanleg betreft op meer dan 50.000 frank ;

Zegt dat de hoofdeisch ongegrond is en wijst aanlegger ervan af, met veroordeeling tot de kosten des gedings.

316

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5e Kamer. — 9 December 1938.

Voorzitter : M. Anthonis.

O. M. : M. Simons.

Pleiters : Mrs Struyf en Grijspeerdt.

LASTGEVING. — PLEITBEZORGER. — VERANTWOORDELIJKHEID. — DRAAGWIJDTE EN RECHTSGRONDEN. — ONTEIGENING. — HUURDER ZONDER HUURCEEL. — GEEN VERGOEDINGEN.

De verantwoordelijkheid van een pleitbezorger wordt niet geregeld door art. 1382 B.W. maar wel door artt. 1137, 1992 en 1999 B.W.; zij is zooveel te strenger dat zijn mandaat betaald en verplichtend is; hij staat derhalve in voor zijn grove en lichte fout «in abstracto» maar niet voor de «culpa levissima» zooals in delictueele of quasi delictueele zaken.

In principie wordt algemeen aangenomen dat de pleitbezorger die een peremptie laat gebeuren, een fout begaat waarvoor hij verantwoordelijk dient gehouden te worden.

Bij onteigening moet volgens een algemeene rechtspraak geen vergoeding worden toegekend aan de huurders zonder huurceel indien hun tijdig opzeg werd gegeven.

A... t/ J. D. W...

Gezien de wet van 15 Juni 1935, artikels 2, 34, 35, 37 en 41;

Aangezien de vraag strekt tot de veroordeeling van verweerder in betaling van 44.600 fr. ten titel van schadevergoeding;

Aangezien de eisch gesteund is op het feit dat verzoeker aan verweerder opdracht had gegeven zich voor hem aan te stellen als pleitbezorger om tusschen te komen in een geding hangende tusschen de Stad Antwerpen en zekere Van der Haeghen betrekkelijk het onteigenen van een huis gelegen Winkelstraat 4, door hem in huur genomen, opdracht waaraan verweerder geen tijdig gevolg heeft gegeven met het gevolg dat alle verhaal tegen bovenvermelde partijen om betaling van zijn schade te bekomen, verloren is;

Aangezien de gegeven opdracht door verweerder niet betwist wordt;

Aangezien hij nochtans opwerpt dat tegen hem in zake geen fout kan weerhouden worden tengevolge van de uitzonderlijke omstandigheden waarin de feiten zich voordeden;

Aangezien het degelijk vaststaat dat bovenvermelde onteigeningszaak werd opgeroepen voor de rechtbank in den loop van de maand Februari 1938 en door de onteigenden de regelmatigheid van het vervallen der pleegvormen werd betwist dat na pleidooien de zaak in beraad werd gehouden maar intusschen en alvorens de rechtbank over het al of niet vervullen der pleegvormen uitspraak had gedaan tusschen partijen, een overeenkomst tot stand kwam nopens de onteigeningsvergoedingen waarbij van de betwisting werd afgezien en door vonnis van 25 Maart 1938 de formaliteiten werden vervuld

verklaard en de eindvergoedingen bij akkoord der partijen vastgesteld;

Aangezien verweerder gelden doet dat er hier voor hem een werkelijke verrassing is ontstaan vermits hij redelijkerwijze gesproken de tusschenkomst maar had in te dienen na het vonnis dat hangend was en waarbij ofwel de stad Antwerpen ware afgewezen geworden ter wille van de niet-naleving der pleegvormen ofwel de rechtspleging regelmatig ware verklaard geweest met benoeming van deskundigen.

Aangezien weliswaar ingevolge art. 19 der wet van 1835 de derde geïnteresseerde personen maar tusschen te komen hebben bij de vaststelling der schade en tot dan toe gerechtigd zijn in het geding te treden; dat dit nochtans niet beteekent dat ze zonder recht zijn, vroeger hunne tusschenkomst te beteekenen en zelfs vóór het verklarend vonnis waar ze wel is waar geen recht hebben te besluiten nopens het vervullen der pleegvormen maar wel over de beraming der vergoedingen indien deze door de rechtbank al onmiddellijk kunnen vastgesteld worden of over de benoeming der deskundigen gelast met deze vergoedingen te bepalen;

Aangezien het ook wel zoo is dat in zaken van dezen aard de tusschenkomsten soms maar worden ingediend na het verklarend vonnis en men zulke handelwijze verstaan kan daar het maar door het verklarend vonnis is dat de eigendomsoverdracht geschiedt, de huurceelen worden vernietigd en het recht der huurders op vergoeding degelijk tot stand komt;

Aangezien het dus te onderzoeken valt of met zoo gehandeld te hebben verweerder een fout heeft begaan waarvoor hij verantwoordelijk moet gehouden worden;

Aangezien in tegenstelling met aanleggers dagvaarding de verantwoordelijkheid van den pleitbezorger niet deze is zooals voorzien bij artikel 1382 van het burgerlijk wetboek;

Aangezien als mandataris de pleitbezorger onderworpen is aan de algemeene verplichtingen voortvloeiende uit artikels 1137, 1992 en 1999 van het Burgerlijk Wetboek en zijn verantwoordelijkheid is zooveel te strenger dat zijn mandaat betaald en verplichtend is; hij staat dus in voor zijn grove en lichte fout in abstracto maar niet voor de culpa levissima zooals in delictueele of quasi delictueele zaken, het geldt hier inderdaad een contractueele fout en artikels 1382-84 zijn niet van toepassing;

Aangezien het algemeen wordt aangenomen dat in principie de pleitbezorger wanneer hij een peremptie laat gebeuren een fout begaat waarvoor hij verantwoordelijk dient gehouden te worden (Brussel, 4 Aug. 1849, B. J. VI, 1849, bl. 1061);

Aangezien in zake van tusschenkomst in een onteigeningsprocedure, hetzelfde principie kan toegepast worden: de opdracht aan de pleitbezorger mandataris gegeven om tusschen te komen in een hangend geding, maakt de kern uit van de opdracht de vrijwaring van de rechten van den opdrachtgever en het verwaarlozen op tijd en stond aan die opdracht gevolg te geven kan bijgevolg niet als enkel een missing of nalatigheid begaan terloops de uit-

voering van het mandaat het is de volstreckte niet uitvoering van de gegeven opdracht;

Aangezien men ook niet aannemen kan dat het hier een vergissing geldt nopens een juridische betwisting vermits het algemeen bekend is en aangenomen dat de tusschenkomst moet gebeuren voor het eindvonnis waarbij de vergoedingen worden toegekend maar mag gebeuren vanaf de instantie ter onteigening is ingeleid en het bijgevolg den pleitbezorger niet behoort wanneer hij opdracht krijgt om tusschen te komen deze onbepaald uit te stellen ter wille van onzekere juridische theorieën;

Aangezien men bijgevolg moet aannemen dat er vanwege verweerder een nalatigheid is begaan waarvoor hij verantwoordelijk is;

Aangezien voor wat de schade betreft eerst en vooral dient opgemerkt dat deze niet hooger mag komen te staan omdat ze heden gevergd wordt van verweerder daar het oorzakelijk verband der eventuele opgelopen schade in het verlies van aanlegger's rechten ter zake onteigening ligt en hij zich dus aan deze schade hoeft te beperken; dat het bijgevolg opvallend is en niet gerechtvaardigd heden de geleden schade te beramen op 44.600 fr. als wanneer voor de rechtbank bij akte van 15 April 1938 welke ter wille laattijdigheid werd afgewezen dezelfde schade beraamd was op 25.000 frank;

Aangezien aanlegger het onteigende pand in huur nam vanaf 15 Mei 1937 en het wel verstaan was dat het een verhuring betrof per maand zonder huurceel mits een maandelijksch huurgeld van 660 fr. Op 25 Maart werd door den eigenaar van de stad, onteigenaarster, akkoord gesloten, door de rechtbank bekrachtigd en op 28 Maart 1938 liet hij aanlegger weten dat aan het huurceel einde was gesteld op 15 Mei 1938;

Aangezien ten tijde der verhuring de uitvoering der verbreedingswerken in de Carnotstraat in vollen gang waren, begonnen in Maart 1934 werden ze voortgezet in 1936 en namelijk begon men einde 1936 de afbraak der vastbijliggende huizen Carnotstraat, 39-41;

Aangezien het overigens algemeen bekend was dat al de huizen opvolgenlijk dienden onteigend en afgebroken; indien men tot 1934 had kunnen denken dat de uitvoering dezer werken nog hadden kunnen jaren uitgesteld blijven was dit het geval niet meer daar men in Maart 1934 met de afbraak begonnen was;

Aangezien het zonder twijfel is dat ook om deze reden aanlegger enkel een maandelijksche verhuring heeft kunnen bekomen der eigenaars maar al te goed bewust zijnde dat een regelmatig huurceel toestaan wanneer de onteigening zoo nakend was een oneerlijke daad zou hebben daargesteld ten laste van het openbaar bestuur;

Aangezien de rechtspraak wel is waar niet aanneemt dat de regelmatige huurceelen aangegaan na het K. B. waarbij de onteigening bevolen wordt, geen aanleiding tot schadevergoeding geven maar het wordt nochtans ook aangenomen dat in zulke gevallen de huurder grootendeels het gevolg te

dragen heeft zijner verplaatsing verhuis en nieuwe installatie (Luik, 14 Febr. 1911. Pas., II, 168);

Aangezien men hier niet te doen heeft met een regelmatig huurceel, geen termijn is bepaald geweest, het is een preciaire maandelijksche verhuring;

Aangezien indien aanlegger het risico heeft willen lopen in de aangehaalde omstandigheden per maand te huren en kosten van aanpassing te doen hij enkel heeft kunnen voortgaan op de hoop dat men nog voor een onbepaalden tijd zou gewacht hebben als vorens tot verdere onteigeningen en afbraak over te gaan voor zulke speculatieve onderneming moet hij zelf in staan en op zulke hoop kan de onteigenaarster niet gehouden zijn tot vergoeding;

Aangezien overigens de rechtspraak algemeen aanneemt dat geen vergoeding dient toegekend aan de huurders zonder huurceel wanneer hun tijdig opzeg gegeven werd;

Aangezien bijgevolg aanlegger op geen vergoeding als huurder aanspraak maken kon en zijn vraag dient verworpen;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle andere besluiten verwerpende, gehoord den heer Simons, substituut van den Procureur des Konings, in zijn tegenstrijdig advies, gegeven ter openbare zitting;

Wijst aanlegger af van zijnen eisch als ongegrond; Veroordeelt hem tot de kosten.

317

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

Beroep. — 10 Mei 1939.

Voorzitter : M. Byvoet.

Rechters : MM. Kellens en Van Hamont.

Pleiters : Mrs Willems en Strauwen.

RECHT VAN GEWIJSDE. — BURGERLIJKE EISCH DER AFGeweZENE BURGERLIJKE PARTIJ.

Wanneer een burgerlijke partij wordt afgewezen omdat het ten laste gelegd feit, alhoewel bewezen, niet strafbaar is daar de betichte ertoe gedwongen werd door een macht waaraan hij niet heeft kunnen weerstaan, blijft zij gerechtigd haar eisch opnieuw voor te brengen voor de burgerlijke rechtbank wanneer zij dien steunt op een onvolkomene misdaad.

Art. 12 der wet van 9 April 1930 op het sociaal verweer dat toelaat schadevergoeding te verleenen wegens handelingen door krankzinnigen gepleegd is niet toepasselijk op handelingen voorzien in art. 71 S.W.B.

De Staat kan de verzorgingskosten besteed aan een in dienst zijnde soldaat niet terug opvorderen tegen den persoon die de verwondingen toebracht.

Belgische Staat t/ Berlemont.

Overwegende dat de beroepsakte van 23 April 1936, regelmatig geboekt, door deurwaarder Cuvelier, van Dour, aan verweerder in beroep tijdig betekend, regelmatig is in vorm en dat de uit-

voerbare uitgifte van het bestreden vonnis aan de rechtbank werd voorgelegd;

Overwegende dat de Belgische Staat beroep heeft ingeslagen omdat de eerste rechter hem slechts eene vergoeding van 1500 frank toekende, daar waar er hem, volgens de ministerieele onder-richtingen van 26 Februari 1935 eene vergoeding van 1965 frank toekwam wegens de onderhouds- en verzorgingskosten, gedurende 45 dagen besteed in het krijgsgasthuis te Leopoldsburg aan den soldaat Wagemans, die door verweerder verwond werd tijdens zijn militairen dienst;

Overwegende dat het Krijgshof, waarvoor verweerder terecht stond wegens vrijwillige slagen en verwondingen met werkonbekwaamheid aan den soldaat Wagemans toegebracht, van oordeel was dat de feiten bewezen waren doch dat betichte op het oogenblik der feiten gedwongen werd door eene macht, waaraan hij niet heeft kunnen weerstaan; dat het Hof hem diensgevolge vrijsprak, de burgerlijke partij, de Belgische Staat, van zijn eisch afwees in zoverre deze gesteund was op de misdrijven aangehaald in de art. 392 en 399 van het strafwetboek;

Overwegende dat de Belgische Staat alsdan zijn eisch tot schadevergoeding opnieuw inleidde, ditmaal voor het Vredegerecht zich steunde op art. 1382 B.W. en 421 Strafw. om dezelfde vergoeding op te eischen die hem door het Krijgshof ontzegd was geworden;

Overwegende dat verweerder de ontvankelijkheid van dezen nieuwen eisch betwistte en thans nog volhardt in deze besluiten;

Overwegende dat het Krijgshof den eisch der burgerlijke partij afwees omdat er, naar zijne beoordeeling, volgens art. 71 van het strafwetboek, geen misdrijf bestond en dan ook geen schadevergoeding kon toekennen bij toepassing van art. 159 strafvorderingswetboek en art. 33 van het militaire strafwetboek;

Overwegende dat verweerder doet uitschijnen dat het Krijgshof zulks toch had kunnen doen op voet van art. 12 der wet van 9 April 1930 op het sociaal verweer en dat het Hof met dit niet te doen een recht van gewijsde heeft doen ontstaan waartegen de burgerlijke partij geen enkel verhaal meer heeft;

Overwegende dat genoemd artikel 12 uitzondering maakt op den algemeenen regel vastgelegd in art. 159 van het strafvorderingswetboek, namelijk dat er enkel schadevergoeding aan de burgerlijke partij kan toegekend worden voor het geval dat het bestaan eener overtreding weerhouden is geworden; dat dit artikel bijgevolg in engen zin dient uitgelegd te worden en het Hof dus geen toepassing te doen had van dit art. 12, wyl het ongeval voorzien in art. 71 strafwetboek niet beoogd wordt in gemeld art. 12 dat enkel verwijst naar handelingen van krankzinnigen en zwakzinnigen;

Overwegende dat het arrest door het Krijgshof verwezen bepaald uitmaakt dat verweerder geen misdrijf beging en dat hij niet gehouden was tot schadevergoeding op voet van het misdrijf hem

ten laste gelegd, doch dat zulks niet belet dat verweerder te verantwoorden zou hebben voor een onvolkomen misdaad die aan den Staat schade zou berokkend hebben;

Overwegende dat de eisch bijgevolg, zooals hij ingeleid werd op voet van art. 1382 B.W. ontvankelijk is doch dat hij ongegrond moet verklaard worden eerstens omdat de Staat niet bewijst noch vraagt te bewijzen dat verweerder een dergelijke fout beging die niet aan de beoordeeling van het Krijgshof onderworpen werd en tweedens omdat de Staat niet gehouden is de onkosten, waarvan hij terugbetaling opeischt, uit te geven omdat verweerder een fout bedreef doch enkel omdat hij daartoe verplicht is volgens de bestaande verordeningen opzichtsens de militairen in werkelijken dienst (Verbr. 17-1-38, Pas. I, 9; Verbr. 31-3-38, id. bl. 26);

Overwegende dat verweerder, in zijne besluiten ter zitting genomen waarvan beroeper de ontvankelijkheid niet betwist, incidenteel beroep inslaat en de rechtbank aanzocht het bestreden vonnis te wijzigen in dien zin dat aanleggers eisch voor het geheel zou afgewezen worden;

Overwegende dat deze besluiten ontvankelijk en gegrond zijn;

Om deze beweegredenen:

De Rechtbank, de voorschriften van art. 2, 30-37 wet 15 Juni 1935 nageleefd geweest zijnde, verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond, doet hetzelfde te niet, ontvangt eveneens het incidenteel beroep en rechtdoende, wijziget het vonnis van den eersten rechter, verklaart de eisch van aanlegger ongegrond voor het geheel, wijst hem af van zijne aanspraken en veroordeelt hem tot de kosten zoo van eersten aanleg, als van beroep.

318

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

2 Mei 1938.

Voorzitter: M. de Schaetzen.

Rechters: MM. Ulrix en Van Caenegem.

Pleiters: Mters Stas en Roppe.

VRUCHTGEBRUIK. — VERHURING. — DAAD VAN BEHEER. — BEPERKING.

De vruchtgebruiker mag het goed waarvan hij het gebruik heeft, verhuren voor een termijn van 9 jaar, op voorwaarde dat deze verhuring niet in strijd weze met de handelwijze van een «goeden familie vader». De vruchtgebruiker handelt niet als een «goede familie vader» indien hij het in vruchtgebruik genomen goed verhuurt, niet met het doel die goederen te beheeren in het voordeel van den naakten eigenaar, maar integendeel met het doel dezen te beletten zijn eigendom in bezit te nemen. Dit bedrieglijk inzicht kan afgeleid worden uit feitelijke omstandigheden, waaronder de klaarblijkelijk overdreven geringe huurprijs. De titel van advocaat wordt niet op doelmatige

Lindekens t/ Lavigne.

Overwegende dat een genaamde Joseph Petitjean overleed te Heers in 1922, latende in naakten eigendom aan zijn neven, de aanleggers, een huis met tuin gelegen te Heers, Het Dorp, Sectie A, n° 354c en 356c, groot twee aren negentig centiairen; dat het vruchtgebruik van die goederen toekwam aan zijn echtgenoot Marie Vandeveld;e;

Overwegende dat deze vrouw, gebruik makende van haar recht van vruchtgebruikster, en overeenkomstig artikels 595, 1429 en 1430 van het Burgerlijk Wetboek voornoemde goederen verhuurde aan haar neef, den verweerder, in dato 26 Maart 1933 voor een termijn van 9 jaar voor den prijs van 800 fr. 's jaars;

Overwegende dat de vruchtgebruikster te Heers overleden is den 18 Maart 1937;

Overwegende dat aanleggers, bewerende dat dit verhuuringskontraakt werd afgesloten tusschen verweerder en de vruchtgebruikster met het doel de naakte eigenaars te benadeelen en om hun van het rechtmatig gebruik dier goederen te berooven, den tegenwoordigen eisch hebben ingespannen om de verbreking van bedoelde huurovereenkomst in hun voordeel te bekomen enerzijds en anderzijds om de betaling te bekomen van een som van 10.000 fr. bij wijze van schadevergoeding voor de onwettige genotsberooving sinds den dag van het overlijden der vruchtgebruikster;

Overwegende dat niet betwist wordt dat een vruchtgebruiker die steeds het recht heeft daden van beheer te stellen dientengevolge het recht heeft het goed, waarvan hij het gebruik heeft, te verhuren voor een termijn van negen jaar maar dat evenmin kan betwist worden dat hij van dit recht maar mag gebruik maken als «een goede huisvader» het is te zeggen zooals hij zou doen indien hij zelf de eigenaar ware geweest;

Overwegende dat de vruchtgebruiker aan die verplichting te kort komt, indien hij het in vruchtgebruik genomen goed verhuurt, niet met het doel die goederen te beheeren in het voordeel der naakte eigenaars, maar om deze te beletten hun eigendom in bezit te nemen, (Pand. Belg. V° Usufruit et usage, n° 1593);

Overwegende dat het inzicht om de naakte eigenaars te beletten hun eigendom in bezit te nemen kan worden afgeleid uit een heele reeks omstandigheden, die in hun geheel genomen duidelijk doen uitschijnen dat er met bedrieglijk opzet gehandeld werd toen de litigieuze huurovereenkomst werd afgesloten;

Overwegende dat men zich vruchteloos afvraagt, welke voor de vruchtgebruikster zelve de waarde kan zijn als daad van beheer, van zulke overeenkomst waarbij zij het door haar gebruikte goed verhuurt aan haar neef, om het zoo gezegd als onderhuurster terug te nemen aan juist dezelfde voorwaarden waaraan ze het verhuurde; dat wel is waar de verweerder doet opmerken dat hij als oorlogsverminkte zich in de mogelijkheid kon bevinden om een onderkomen te zoeken voor zijn familie maar dat daaruit zelf voortspruit dat het inzicht der partijen was aan verweerder, in die gebeurlijk-

heid, een goedkoop onderkomen te verschaffen ten nadeele van de naakte eigenaars en niet het goed te beheeren voor zich zelf als vruchtgebruikster;

Dat men evenmin inziet waarom, in de gebeurlijkheid dat verweerder na het overlijden der vruchtgebruikster zou verzocht geworden zijn zich aldaar bij de inwonende ziekelijke tante te vestigen en deze te helpen en te verzorgen, huur zou moeten betalen; dat trouwens daaruit nog het inzicht spruit vanwege de vruchtgebruikster haar zuster te bevoordeelen en deze onderkomen te verschaffen ten laste van de naakte eigenaars;

Overwegende dat nog in aanmerking dient genomen dat deze reeds zeer verdachte huurovereenkomst werd aangegaan aan een prijs die slechts de helft van het kadastraal inkomen belooft, en op een oogenblik dat de vruchtgebruikster den hoogen ouderdom van 79 jaar bereikt had;

Overwegende dat nog dient aangestipt, in dezelfde gedachtenorde, dat de verweerder de neef en de erfgenaam was der vruchtgebruikster, en dat hij naar zijn eigen zegswijze, «in de meest vriendschappelijke verhouding stond met haar», dat uit al deze omstandigheden voortspruit dat de vruchtgebruikster zonder ook maar het minste van het genot dezer goederen te verliezen, in feite niets anders gedaan heeft dan het recht van de eigenaars volledig te verlammen ten voordeele van een huurling, die als titel voor die gunst niets anders kon inbrengen dan zijn verwantschap en «de meest vriendschappelijke verhouding» met de vruchtgebruikster (P. B. *ibid.* n° 1598);

Overwegende dat de vraag tot verbreking dus gegrond is; dat ook de eisch tot vergoeding voor genotsberooving ontvankelijk en ten deele gegrond is;

Overwegende dat de schade geleden door genotsberooving van een goed, waarvan het kadastraal inkomen 1500 frank bedraagt ex aequo et bono op 400 frank per trimester kan worden geschat;

Om deze redenen :

De Rechtbank, uitspraak doende in openbare zitting en tegensprekelijk, alle andere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende,

Verklaart den eisch van aanleggers ontvankelijk en grootendeels gegrond;

Zegt voor recht dat het huurkontraakt tusschen verweerder en Mevrouw Marie Vandeveld weduwe Joseph Petitjean, afgesloten op 26 Maart 1933 ten nadeele van verweerder verbroken is;

Veroordeelt verweerder het betwiste goed, zijnde een huis met tuin gelegen te Heers, Het Dorp, sectie A n° 354c en 356c, in goeden staat van onderhoud, zooals hij het gekregen heeft, luidens de verbroken overeenkomst, ter vrije beschikking te stellen van aanleggers;

Zegt dat bij gebreke dit te doen binnen de acht dagen dat het tegenwoordig vonnis kracht van rechterlijk gewijsde zal verkregen hebben, aanleggers het recht zullen hebben de verweerder, de zijnen of eender wie op zijn last of met zijn toestemming het betwiste goed zou betrekken te doen uitdrijven met hunnen inboedel, zelfs manu militari;

Veroordeelt verweerder aan aanleggers te betalen voor de door hen geledene genotsberooving de som van 400 frank per trimester dat hij er feitelijk zal over beschikt hebben vanaf den 18 Maart 1937, te zamen met de rechterlijke interessen en de kosten des gedings.

WETGEVING

WETSVORSTEL op het onwettelijk uitoefenen van het beroep van advocaat.

TOELICHTING

Mevrouwen, Mijne Heeren,

De titel van advocaat wordt niet op doelmatige wijze beschermd. Die bescherming wordt sedert lang geëischt. De geneesheeren worden beschermd door de wetten van 12 Maart 1818, 5 Juli 1858, de Koninklijke besluiten van 31 Mei 1880, 30 December 1884, 31 Mei 1885, 10 Februari 1920, en andere.

De wet van 30 Augustus 1913, waardoor diegene wordt gestraft welke, in 't openbaar, zich den titel van advocaat toeëigent, is onvoldoende.

Heden ten dage, worden de gerechtshoven ingenomen door zaakwaarnemers die, meestal, niet de minste zekerheid verschaffen noch aan de rechtzoekenden die zij achterna loopen, noch aan de magistraten die hen moeten ontvangen.

Anderzijds, gebeurt het dat zekere vereenigingen, zoodra er een schadegeval ontstaat, er zich een specialiteit van maken de getroffen en hun familie te gaan opzoeken, hun kostelijke contracten te doen onderteekenen, tegen welker bedingen al de Raden van Toezicht op de Orde der Advocaten, de Rechtbanken en, vooral de onderteekenaars van die contracten zich verzetten wanneer zij eindelijk, doch te laat, de juiste be tekenis er van hebben begrepen.

Het wetsvoorstel op de onwettelijke uitoefening van het beroep van advocaat heeft voor doel een toestand te verbeteren die, van lieverlede, meer ondraaglijk wordt.

WETSVORSTEL

Eerste artikel. — De onwettelijke uitoefening van het beroep van advocaat is verboden.

Art. 2. — Er bestaat onwettelijke uitoefening van het beroep van advocaat, wanneer een persoon die niet de voorwaarden in zich vereenigt, gesteld bij de artikelen 5, 6, 7, 8 en 9 van deze wet, ofwel gewoonlijk voor een ander pleit, zelfs na zich een lastgeving te hebben doen overhandigen; ofwel er een stiel van maakt zich schuldvorderingen te doen afstaan en daarvan de invordering voor de rechtbank te vervolgen;

ofwel gewoonlijk, hetzij mondeling of schriftelijk, in al dan niet betwiste zaken, consultaties houdt of adviezen geeft van rechtskundigen aard; ofwel, op eenigerlei wijze, tusschenkomt in zaken die hem, door een ander, ter consultatie worden onderworpen, geding te voeren of te pleiten.

Het is zonder belang dat bedoelde persoon handelt hetzij onder kosteloozen titel, hetzij in persoonlijken naam, hetzij als lasthebber van eenige maatschappij of vennootschap die, rechtstreeks of onrechtstreeks, een of andere der hierboven bedoelde handelingen voor doel heeft, aan welke maatschappij of vennootschap dergelijke werkzaamheid door deze wet is verboden.

Art. 3. — Iedere overeenkomst, waarbij een bij de oplossing van eenig geschil betrokken persoon, vooraf, aan om 't even welken derde, een percentage afstaat, af te nemen op bedragen, vergoedingen of schadeloosstellingen waarop hij kan aanspraak maken, is van rechtswege nietig.

Art. 4. — Iedere overtreding van de vorige artikelen wordt gestraft met een geldboete van 500 tot 5000 fr. en met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden, of met een van die straffen alleen.

In geval van herhaling, worden de straffen verdubbeld.

Art. 5. — Artikel 9, 2° alinea van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering is ingetrokken en wordt door volgende bepaling vervangen: « Worden alleen toegelaten als gevolmachtigden te pleiten, de advocaten of de door den rechter in elke zaak bijzonder toegelaten personen, voor zoover, in dit laatste geval, het bedrag van den eisch niet duizend frank te boven gaat ».

Art. 6. — Artikel 62, 1° alinea van de wet van 9 Juli 1926 op de Werkrechtersraden, is ingetrokken en wordt door de volgende bepaling vervangen: « De partijen hebben het recht zich, ter rechtzitting, te doen vertegenwoordigen door een regelmatig ingeschreven advocaat, een pleitbezorger of een door de bevoegde Kamer toegelaten persoon, voor zoover, in dit laatste geval, het bedrag van den eisch niet vijfhonderd frank te boven gaat ».

Art. 7. — Artikel 152 van het Wetboek van Strafvordering (politierechtbanken), is ingetrokken en wordt door de volgende bepaling vervangen: « De gedagvaarde persoon verschijnt in persoon of door een bijzonder gevolmachtigde. Alleen de advocaten worden als gevolmachtigden toegelaten ».

Art. 8. — Artikel 62 van de wet van 16 Juni 1869 (rechtbanken van koophandel), is ingetrokken en wordt door de volgende bepaling vervangen: « Als gevolmachtigden worden alleen toegelaten om te pleiten: 1° de advocaten; 2° de pleitbezorgers ».

Art. 9. — Artikel 421 van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering is ingetrokken en wordt door de volgende bepaling vervangen: « Partijen zijn er toe gehouden te verschijnen, hetzij in persoon, hetzij door pleitbezorger, hetzij door een advocaat houder der stukken ».

VLAAMSCHE JURISTEN ABONNEERT U OP HET "RECHTSKUNDIG WEEKBLAD"!!!